

**ODKRYWAMY TAJEMNICE
BOŻEGO ŚWIATA**

**Program nauczania religii
dla klas IV – VI szkoły podstawowej**

Nr AZ-2-02/12

Kielce 2012

Program nr AZ-2-02/12 nauczania religii rzymskokatolickiej na terenie całej Polski, z zachowaniem praw biskupów diecezjalnych, przeznaczony dla klas IV – VI szkoły podstawowej, zatwierdzony przez Komisję Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w dniu 30 V 2012 roku.

Recenzenci

**ks. prof. dr hab. Ryszard Czekalski
ks. prof. dr hab. Andrzej Kiciński**

Autorzy

ks. Krzysztof Mielnicki, Elżbieta Kondrak, Bogusław Nosek

Wstęp

- ✓ Program ma budowę spiralną opartą na schemacie wędrowania. Umożliwia uczniowi coraz bardziej świadomy i coraz pełniejszy udział w Bożym planie zbawienia. Wiąże jego życie z miejscami, osobami i symbolami, które odkrywa jako tajemnice Bożego świata, w którym dane jest mu żyć.

Specyfika programu

Cele nadrzędne:

1. Poznanie fundamentów chrześcijańskiej moralności wynikających z Bożego objawienia.
2. Świadome przeżywanie historii zbawienia na przestrzeni roku liturgicznego.
3. Poszukiwanie osobowych wzorców życia w postaciach świętych.
4. Odkrywanie własnej tożsamości, ludzi i środowisk w drodze do Boga.

W klasie IV wędrujemy do Biblii oraz do ważnych miejsc w historii zbawienia – akcentujemy wymiar biblijno-kerygmaticzny. W miejscach „pełnych bogactw” uczeń poznaje istotne miejsca związane z historią zbawienia, w których Bóg jawi się jako Ten, który troszczy się o człowieka.

W klasie V w poznanych już miejscach spotykamy ważne osoby – bohaterów biblijnych lub świętych, które stają się dla nas wzorcami osobowymi i przewodnikami w wierze – akcentujemy wymiar egzystencjalno-antropologiczny. Te „ubogacające spotkania” pomagają w kształtowaniu wartości oraz w pracy nad zdobywaniem cnót moralnych.

W klasie VI zajmiemy się wyjaśnianiem symboli, jakie spotykamy podczas naszych wędrówek – akcentujemy wymiar liturgiczno-mistagogiczny. Wejście w tajemnicę bogatego życia umożliwia coraz pełniejsze wejście katechizowanego w kolejny etap życia i działania głównie w wymiarze religijnym i moralnym, ale także społecznym i kulturowym. Pogłębia udział człowieka w Bożym planie zbawienia przez pełniejsze włączanie się we wspólnotę Kościoła, jego liturgię i życie chrześcijańskie.

Struktura programu

Klasa IV – Miejsca pełne BOGActw

Cele wiodące:

- Poznanie prawdy o Bogu – Stwórcy i opiece całego świata
- Poznanie najważniejszych miejsc związanych z Bożym planem zbawienia
- Poznanie życia i nauki Jezusa Chrystusa.
- Życie według nauki Jezusa.
- Uczestniczenie w misteriach życia Jezusa i Maryi.
- Poznanie i przyjęcie Bożej miłości objawionej w Piśmie św., liturgii Kościoła i codziennym doświadczeniu ucznia.
- Poznanie treści i przeżywanie głównych okresów liturgicznych oraz najważniejszych uroczystości i świąt kościelnych.

Moduły:

1. Wielki kosmos i moje podwórko
2. Szlak patriarchów
3. Ziemia Bożej obietnicy
4. Szlak Pana Jezusa
5. Droga pokuty
6. Szlak nowego życia
7. Szlak wiary

Treści:

Pismo św. mówi o świecie i o człowieku stworzonym przez Boga.
Boży plan zbawienia – grzech, obietnica Zbawiciela, prorocy.
Ważniejsze postacie Starego Testamentu.
Bóg Ojciec zsyła swojego Syna, aby nas zbawił.
Bóg w Jezusie Chrystusie przywraca człowiekowi godność dziecka Bożego.
Życie i nauka Jezusa.
Jezus pełnym mocy Synem Bożym.
Dzieło odkupienia wyrazem bezgranicznej miłości Bożej.
Obecność i działanie Jezusa w Kościele.
Działanie Ducha Świętego.
Uczestnictwo Maryi w misteriach życia Jezusa.

Klasa V – Spotkania uBOGAjące

Cele wiodące:

- Poznanie i akceptacja swojego miejsca wśród ludzi w drodze do Boga.
- Poznanie głównych postaci Starego Testamentu i zasadniczych wątków Bożego planu zbawienia.
- Uznanie Chrystusa, Maryi i świętych za przewodników w pielgrzymowaniu do nieba.
- Czynna współpraca z bliźnimi w dążeniu do świętości.

Moduły:

1. Moi przodkowie, bracia i siostry
2. Patriarchowie, przywódcy, prorocy
3. Pierwsi świadkowie spełnionej obietnicy
4. Świadkowie wiary i nowego życia
5. Ci, co wskazują drogę

Treści:

Bóg jest Stwórcą świata, aniołów i ludzi.
Człowiek jest obrazem Boga.
Historia zbawienia trwa nadal.
Chrystus jest pełnią Objawienia.
Odkupienie – śmierć Chrystusa w Bożym zamyśle zbawienia.
Żyję we wspólnocie z innymi (rodzina, koledzy, społeczność klasy i szkoły, społeczność parafii)

Klasa VI – Tajemnice BOGAtego życia

Cele wiodące:

- Poznanie historii zbawienia zapisanej w księdze Pisma św., a przeżywanej w ciągu roku liturgicznego.
- Poznanie, rozumienie i przeżywanie najważniejszych wydarzeń z życia Jezusa i Maryi, upamiętnianych i celebrowanych w poszczególne święta.
- Poznanie i wyjaśnienie symboliki biblijnej i liturgicznej.
- Pogłębione życie sakramentalne.
- Widzenie swego życia i działania w perspektywie wieczności.

Moduły:

1. Bóg powołujący do istnienia - porządkowanie chaosu
2. Bóg mówiący na różne sposoby

3. Słowa i czyny Jezusa
4. Tajemnice Królestwa Bożego – przypowieści Jezusa
5. Śmierć i chwała Jezusa
6. Kościół wspólnotą aż po Niebieskie Jeruzalem
7. Wolne tematy

Treści:

Bóg – Stwórca świata, aniołów i ludzi.
Bogactwo symboli biblijnych i liturgicznych.
Zbawcze dzieło Jezusa Chrystusa
Życie chrześcijańskie – życie w Chrystusie (sakramenty).
Wspólnota Kościoła.
Rok liturgiczny przeżywaniem wydarzeń historii zbawienia.
Dojrzewanie psychofizyczne, duchowe, dar przekazywania życia.

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

I. Odbiór, analiza i interpretacja tekstów o charakterze religijnym.

Uczeń rozwija sprawność uważnego słuchania Pisma św., katechizmu i innych tekstów, umiejętność rozumienia znaczeń słownictwa religijnego; rozwija umiejętność poszukiwania interesujących go wiadomości, a także ich porządkowania oraz poznawania dzieł sztuki religijnej; poznaje teksty biblijne i inne teksty religijne niezbędne dla tego etapu rozwoju religijnego; uczy się je odbierać świadomie i refleksyjnie; rozwija zainteresowania różnymi dziedzinami religii; poznaje specyfikę sposobów wypowiedzi o charakterze religijnym; w kontakcie z tekstami biblijnymi i innymi tekstami religijnymi kształtuje chrześcijańską hierarchię wartości, swoją wrażliwość, gust estetyczny, poczucie własnej tożsamości ucznia Chrystusa i postawę miłości Kościoła i Ojczyzny.

II. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń rozwija umiejętność wypowiadania się w mowie i w piśmie na tematy poruszane na zajęciach, związane z poznawanymi tekstami biblijnymi i innymi tekstami o charakterze religijnym i własnymi zainteresowaniami; dba o poprawność wypowiedzi własnych, a ich formę kształtuje odpowiednio do celu wypowiedzi.

III. Zainteresowanie problematyką kościelną.

Uczeń zadaje pytania *dlaczego jest tak, jak jest?* i *czy mogłoby być inaczej?* w odniesieniu do obecności Kościoła w świecie oraz próbuje odpowiedzieć na najprostsze z tych pytań.

IV. Zaciekawienie otaczającym światem i praktyczne wykorzystanie wiedzy religijnej.

Uczeń stawia pytania dotyczące zjawisk zachodzących w jego najbliższym otoczeniu i w społeczności świeckiej i kościelnej, prezentuje postawę badawczą w poznawaniu relacji: Kościół – świat przez poszukiwanie odpowiedzi na pytania: *dlaczego?*, *jak jest?*, *co się stanie, gdy?*; rozpoznaje podstawowe sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu oraz podejmuje działania zwiększające bezpieczeństwo własne i innych, świadomie działa na rzecz ochrony zdrowia własnego i szacunku dla zdrowia innych; mając świadomość, że świat został stworzony przez Boga, szanuje przyrodę i dorobek kulturowy społeczności.

V. Postawa moralna

Uczeń prezentuje refleksyjną postawę wobec człowieka, jego natury, powinności moralnych oraz wobec różnych sytuacji życiowych; rozpoznaje swoje obowiązki wobec najbliższego otoczenia, rodziny i szkoły; rozpoznaje podstawowe wartości i dokonuje właściwej ich hierarchizacji; wyraża opinie i wartościuje zjawiska społeczno-religijne na poziomie społeczności szkolnej i społeczności lokalnej.

Klasa IV szkoły podstawowej

Miejsca pełne BOGActw

I. Wielki kosmos i moje podwórko

Cele katechetyczne

Poznanie prawdy o Bogu – Stwórcy świata i ludzi.

Uświadomienie godności dziecka Bożego.

Zrozumienie, czym jest grzech i jakie są jego skutki.

Zrozumienie prawdy, że Bóg kocha ludzi i wyzwala ich z grzechu.

- Dzielenie się wakacyjnymi wspomnieniami.
- Pogłębione poznanie prawdy o stworzeniu świata.
- Poznanie struktury Biblii, jej charakteru i układu ksiąg.
- Poznanie biblijnego opowiadania o szczęściu pierwszych ludzi.
- Poznanie przesłania biblijnego tekstu o grzechu pierwszych ludzi.
- Poznanie prawdy, że Bóg poszukuje ludzi, którzy od Niego odeszli, i pragnie ich zbawienia.
- Poznanie prawdy, że Jezus kocha nas całym sercem.
- Poznanie treści objawień fatimskich oraz wartości modlitwy różańcowej.
- Kształtowanie wrażliwości na piękno i dobro – znaki obecności Boga w otaczającym świecie.
- Kształtowanie postawy wdzięczności i uwielbienia Boga za dzieło stworzenia.
- Wzbudzenie zainteresowania Pismem Świętym oraz wzmacnianie postawy szacunku wobec świętej Księgi.
- Kształtowanie postawy zaufania do Boga i wdzięczności za Jego przyjaźń.
- Wzbudzenie pragnienia życia w stałej przyjaźni z Bogiem.
- Kształtowanie postawy radości i wdzięczności Panu Bogu za zbawienie.
- Kształtowanie postawy wynagradzania Jezusowi za grzechy.
- Motywowanie do włączenia się w modlitwę różańcową Kościoła.

Treści

Bóg stworzył cały świat.

Biblia mówi o Bogu, który kocha i prowadzi ludzi do zbawienia.

Grzech niszczy przyjaźń z Bogiem i między ludźmi.

Bóg w swej bezgranicznej miłości wyzwala człowieka z grzechu.

Przez praktykę pierwszych piątków miesiąca uczestniczymy w miłości Jezusa.

1. Miejsca wakacyjnych wspomnień – wspaniałość świata
2. Niebo i ziemia – całe stworzenie chwali Boga
3. Biblia – niezwykła biblioteka
4. W poszukiwaniu ogrodu Eden – opowiadanie o szczęściu
5. Za bramą raju – opowiadanie o nieszczęściu grzechu
6. Drogi powrotu – Bóg szuka tych, którzy zblądzili
7. Serce otwarte dla wszystkich – pierwsze piątki miesiąca
8. Fatima – miejsce spotkania z Maryją

Wymagania

Uczeń:

- rozpoznaje w pięknie przyrody stwórcze dzieło Boga,
- formułuje modlitwę dziękczynną za napotkane piękno i doświadczone dobro,
- wie, że o stworzeniu świata dowiadujemy się z Biblii,

- interpretuje proste teksty biblijne mówiące o stworzeniu,
- uzasadnia, że słowo Boże zawarte w Piśmie Świętym jest dla nas przewodnikiem na drodze do wiecznego szczęścia,
- wyjaśnia, dlaczego pierwszą część Pisma Świętego nazywamy Starym Testamentem, a drugą Nowym Testamentem,
- na podstawie tekstu biblijnego wyjaśnia, na czym polegało szczęście ludzi w raju,
- interpretuje biblijne opowiadanie o grzechu pierwszych ludzi,
- wyjaśnia, na czym polega zło każdego grzechu,
- interpretuje tekst protoewangelii Rdz 3,14-15,
- wyjaśnia znaczenie i podaje zasady odprawiania dziewięciu pierwszych piątków miesiąca,
- wyjaśnia znaczenie modlitwy różańcowej w nawiązaniu do objawień fatimskich,
- potrafi modlić się na różańcu,
- angażuje się w szerzenie przesłania fatimskiego.

Korelacje z edukacją szkolną

Muzyka: Uczeń stosuje podstawowe pojęcia muzyczne.

II. Szlak patriarchów

Cele katechetyczne

Poznanie postaci patriarchów oraz ich relacji z Bogiem.

Poznanie prawa Bożego zapisanego w Dekalogu.

Kształtowanie postawy wdzięczności Bogu za Jego miłość i opiekę.

Budzenie zaufania do Boga w trudnych sytuacjach codziennego życia.

Pielęgnowanie pamięci o przodkach i bohaterach narodowych.

Przybliżenie prawdy o sędzie ostatecznym i Bożej sprawiedliwości.

Pogłębione przeżywanie okresu Adwentu

- Poznanie obietnic, jakie Bóg dał Abrahamowi.
- Poznanie początków narodu wybranego: tworzenie, niewola egipska, wędrówka do ziemi obiecanej.
- Głębsze poznanie Bożych wymagań zawartych w Dekalogu.
- Poznanie chrześcijańskiego znaczenia nawiedzania cmentarzy i modlitwy za zmarłych.
- Poznanie bohaterów narodowych i miejsc im poświęconych.
- Przybliżenie prawdy o sędzie ostatecznym i Bożej sprawiedliwości.
- Poznanie Adwentu jako okresu przygotowania na przyjście Zbawiciela.
- Kształtowanie wrażliwości na głos Boga słyszany w swoim sercu.
- Kształtowanie poczucia przynależności do własnego narodu i świadomości bycia Polakiem.
- Budzenie potrzeby systematycznego spotkania się z Bogiem oraz wytrwałości w modlitwie.
- Kształtowanie postawy zaufania do Boga i akceptacji dróg, jakimi chce nas prowadzić.
- Wzmocnienie wiary w Bożą opiekę.
- Wzmocnienie przekonania o słuszności Bożych zakazów i nakazów.
- Kształtowanie postawy wdzięczności Bogu za przebaczenie grzechów w sakramencie pokuty i pojednania.
- Kształtowanie postawy troski o groby zmarłych i ich życie wieczne.
- Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za Ojczyznę.
- Wzmacnianie wiary w Bożą sprawiedliwość.
- Kształtowanie postawy nawrócenia i radosnego oczekiwania.

Treści

Bóg objawia swą miłość w historii narodu wybranego.

Bóg zawsze pomaga tym, którzy Mu ufają.

Na sądzie ostatecznym objawi się w pełni Boża sprawiedliwość.
Adwent okresem przygotowania na przyjście Zbawiciela.

9. Przeprowadzka Abrahama do ziemi Kanaan
10. Kanaan – ziemia święta, darowana przez Boga
11. Egipt – kraina urodzaju i ziemia niewoli
12. Morze Czerwone – droga ucieczki i ocalenia
13. Przez pustynię pod Bożą opieką
14. Synaj – góra Bożych przykazań
15. Namiot Spotkania – miejsce szczególnej bliskości Boga
16. Cmentarz – miejsce pamięci i modlitwy
17. Grób Nieznanego Żołnierza – miejsce wdzięczności bohaterom
18. Sąd Boży – miejsce sprawiedliwości (Chrystusa Króla)
19. Otwarte niebiosa – adwentowe wołanie

Wymagania

Uczeń:

- wymienia i interpretuje obietnice, jakie Bóg dał Abrahamowi,
- charakteryzuje postawę Abrahama wobec Bożego słowa,
- zna historię tworzenia się narodu izraelskiego (wybranego),
- podaje przykłady ludzi z własnego regionu, którzy zasłużyli się dla dobra Ojczyzny,
- dba o własny rozwój dla dobra Ojczyzny,
- podaje powody osiedlenia się Izraelitów w Egipcie,
- wyjaśnia, dlaczego Izraelici w Egipcie stali się niewolnikami i charakteryzuje ich niewolniczą pracę,
- wykazuje postawę wytrwałości w modlitwie,
- sprzeciwia się wszelkiej krzywdzie i niesprawiedliwości,
- opowiada historię wyprowadzenia Izraelitów z niewoli egipskiej,
- uzasadnia, że w sytuacji bez wyjścia Bóg znajduje rozwiązanie,
- wyraża zaufanie do Boga, szczególnie w trudnych sytuacjach,
- wymienia przejawy Bożej opieki nad Izraelitami podczas wędrówki przez pustynię (nakarmienie przepiórkami i manną, woda ze skały),
- wyraża wiarę, że Bóg nie pozostawia nas bez pomocy w trudnych sytuacjach,
- angażuje się w niesienie pomocy innym w ich trudnych sytuacjach,
- uzasadnia, że każde z Bożych przykazań jest ważne i żadnego nie wolno lekceważyć,
- wyraża przekonanie, że dobro jest owocem przestrzegania Bożych przykazań,
- wymienia miejsca, w których chrześcijanin doświadcza szczególnej bliskości Boga,
- wyjaśnia znaczenie Namiotu Spotkania dla Mojżesza i całego ludu izraelskiego (tam Mojżesz rozmawiał z Bogiem, prosząc Go o przebaczenie niewierności ludu),
- wyjaśnia znaczenie sakramentu pokuty i pojednania dla chrześcijanina,
- wdraża w życie praktykę „namiotu spotkania”, starając się o jej systematyczność,
- wyjaśnia pojęcia: czyściec, niebo, piekło,
- uzasadnia, dlaczego modlimy się przy grobach zmarłych,
- wyjaśnia chrześcijańskie znaczenie dni 1 i 2 listopada,
- wyraża modlitewną troskę o zmarłych,
- wyraża szacunek dla zmarłych dbając o ich groby,
- wskazuje miejsca pamięci poświęcone bohaterom w swoim środowisku i kraju,
- wymienia wartości, dla których ludzie gotowi są poświęcić własne życie,
- uzasadnia, dlaczego oddajemy cześć bohaterom narodowym,
- uzasadnia, że miłość Ojczyzny oraz pamięć o jej bohaterach jest naszym obowiązkiem,
- wyraża szacunek dla miejsc pamięci o bohaterach,
- wyraża gotowość rezygnacji z tego, co przyjemne, na rzecz tego, co pożyteczne lub konieczne,

- na podstawie tekstu Mt 25,31-46 wymienia postawy i zachowania nagradzane przez Boga i te, które zasługują na potępienie,
- charakteryzuje Bożą sprawiedliwość,
- zachowuje powściągliwość w osądzaniu innych ludzi,
- wie, że w okresie Adwentu przygotowujemy się na przyjście Zbawiciela,
- wskazuje teksty liturgiczne związane z Adwentem
- charakteryzuje postawę człowieka, który się nawraca,
- podejmuje konkretne postanowienia przemiany życia.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń odczytuje wartości pozytywne i ich przeciwieństwa wpisane w teksty kultury (np. przyjaźń – wrogość, miłość – nienawiść, prawda – kłamstwo, wierność – zdrada).

Historia i społeczeństwo: Uczeń tłumaczy, odwołując się do przykładów, na czym polega postępowanie sprawiedliwe. Charakteryzuje życie ludności na okupowanych terytoriach Polski, z uwzględnieniem losów ludności żydowskiej; omawia formy oporu społeczeństwa wobec okupantów; opisuje postawę ludności cywilnej i żołnierzy powstańczej Warszawy.

III. Ziemia Bożej obietnicy

Cele katechetyczne

Poznanie ważniejszych miejsc i postaci Starego Testamentu.

Zaufanie i wdzięczność Bogu za Jego prowadzenie na drodze do nieba.

Naśladowanie postaci starotestamentalnych w ich wierze i życiu z Bogiem.

- Poznanie wydarzeń związanych z wejściem Izraelitów do ziemi obiecanej.
- Poznanie przesłania biblijnego tekstu o zdobyciu Jerycha.
- Poznanie prawdy o Bożym panowaniu w Izraelu oraz w naszym życiu.
- Poznanie przesłania biblijnych tekstów dotyczących świątyni.
- Poznanie wydarzeń związanych z podziałem królestwa izraelskiego po śmierci Salomona.
- Poznanie faktów związanych z niewolą Izraela w Babilonii i jego powrotem do ojczyzny.
- Kształtowanie postawy zaufania Bogu i Jego obietnicom.
- Kształtowanie postawy wytrwałości w pełnieniu woli Bożej.
- Kształtowanie postawy poszukiwania i akceptacji woli Bożej w różnych sytuacjach życiowych.
- Kształtowanie postawy troski o świątynię materialną i duchową.
- Kształtowanie postawy pojednawczej w relacjach z otoczeniem, uwrażliwienie na poczucie sprawiedliwości.
- Kształtowanie postawy nawrócenia i radości budowania świątyni w swoim sercu.

Treści

Bóg dotrzymuje swoich obietnic.

Bóg prowadzi człowieka w jego ziemskiej wędrówce, pomaga w czynieniu dobra i przeciwstawia się złu.

Bóg chce panować w naszym życiu.

20. Jordan – ostatnia przeszkoda w drodze do celu
21. Jerycho – miasto zdobyte Bożym sposobem
22. Jerozolima – królewska stolica
23. Świątynia – mieszkanie Boga
24. Izrael i Juda – podzielone królestwa
25. Babilonia – ziemia wygnania

Wymagania

Uczeń:

- opowiada o przejściu Izraelitów przez Jordan,
- wyjaśnia znaczenie przekroczenia Jordanu w wędrówce do ziemi obiecanej (spełnienie Bożej obietnicy),
- określa, w jaki sposób Bóg pomaga nam w pokonywaniu przeszkód spotykanych na drodze do nieba,
- wyraża postawę zaufania wobec Boga w codziennym życiu,
- prezentuje postawę sumienności, szacunku, dobroci w drodze do nieba,
- opowiada o zdobyciu Jerycha przez Izraelitów,
- na podstawie tekstu biblijnego wyjaśnia, na czym polega burzenie duchowych murów (grzechu),
- podejmuje walkę ze swoimi wadami,
- wie, że król Dawid pokonał wrogów Izraela i przeniósł Arkę Przymierza do Jerozolimy,
- wyjaśnia związek odnoszonych przez Izraelitów zwycięstw z posłuszeństwem wobec Boga i ponoszonych klęsk z nieprzestrzeganiem Bożych nakazów,
- wyjaśnia, na czym polega panowanie Boga w naszym życiu,
- opowiada o budowie świątyni Salomona,
- zna tekst biblijny mówiący o chrześcijańskim jako świątyni Ducha Świętego,
- na podstawie tekstu biblijnego uzasadnia, że serce chrześcijanina jest Bożą świątynią,
- wyraża troskę o swój parafialny kościół oraz o świątynię swego serca,
- wyjaśnia, dlaczego doszło do podziału królestwa izraelskiego,
- uzasadnia, że brak porozumienia między ludźmi, szczególnie poczucie niesprawiedliwości, prowadzi do bolesnych podziałów,
- wskazuje sposoby łagodzenia konfliktów między ludźmi,
- wyraża troskę o sprawiedliwość i zgodę, przyczyniając się do łagodzenia konfliktów w swoim otoczeniu,
- angażuje się w zgodne współdziałanie w grupie koleżeńskiej,
- opowiada o wygnaniu babilońskim i powrocie Izraelitów z niewoli,
- interpretuje niewolę babilońską jako skutek odwrócenia się Izraelitów od Boga,
- wyjaśnia porównanie grzechu do niewoli, a nawrócenia do powrotu z niej.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń formułuje pytania do tekstu; uczestnicząc w rozmowie, słucha z uwagą wypowiedzi innych, mówi na temat.

Plastyka: Uczeń rozróżnia określone dyscypliny w takich dziedzinach jak: architektura, sztuki plastyczne oraz w innych dziedzinach sztuki (fotografia, film) i przekazach medialnych (telewizja, Internet); rozpoznaje wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury oraz opisuje ich funkcje i cechy charakterystyczne na tle epoki.

IV. Szlak Pana Jezusa

Cele katechetyczne

Poznanie wydarzeń związanych z narodzeniem i dzieciństwem Pana Jezusa.

Poznanie ewangelicznego przekazu o cudach Jezusa.

Poznanie drogi ośmiu błogosławieństw.

Oczekiwanie i przyjęcie Jezusa przeżywane w liturgii okresu Adwentu i Bożego Narodzenia.

Wiara w zbawczą moc i miłość Jezusa – podstawowe elementy królestwa Bożego.

- Poznanie prawdy, że Bóg wypełnia obietnicę złożoną po grzechu pierwszych ludzi.
- Poznanie przesłania biblijnej perykopy o nawiedzeniu św. Elżbiety.

- Poznanie prawdy, że Syn Boży przyszedł na świat w ubóstwie i swoim ubóstwem nas ubogaca.
- Poznanie życia Świętej Rodziny.
- Poznanie prawdy, że Jezus jest Synem Bożym posłusznym swemu Ojcu.
- Poznanie biblijnego tekstu o chrzcie Jezusa.
- Poznanie prawdy o modlitwie i Boskiej mocy Jezusa.
- Pogłębione poznanie prawdy o cudach Jezusa.
- Poznanie prawdy o uzdrawiającej mocy Jezusowego słowa.
- Poznanie przesłania perykopy o cudownym rozmnożeniu chleba.
- Poznanie tajemnicy przemienienia Pańskiego.
- Poznanie perykopy o wskrzeszeniu Łazarza, zapowiadającej zmartwychwstanie.
- Poznanie ośmiu błogosławieństw.
- Poznanie przesłania Niepokalanej z Lourdes.
- Kształtowanie postawy otwartości na Boże zbawienie.
- Motywowanie do częstego przyjmowania Komunii Świętej i dzielenia się radością spotkania z Jezusem.
- Kształtowanie postawy pokory i poszukiwania mądrości.
- Kształtowanie postawy miłości i serdeczności w relacjach rodzinnych.
- Kształtowanie postawy posłuszeństwa wobec Boga i wypełniania religijnych obowiązków.
- Kształtowanie postawy wdzięczności za łaski otrzymane na chrzcie św.
- Budzenie potrzeby osobistej modlitwy i wiary w Bożą pomoc.
- Umocnienie wiary w obecność Jezusa w każdej chwili życia.
- Umocnienie wiary w uzdrawiającą moc Jezusa odnoszącą się zarówno do ciała, jak i duszy człowieka.
- Kształtowanie postawy szacunku dla chleba i potrzeby częstego uczestnictwa we Mszy św.
- Kształtowanie postawy osobistej przemiany i upodobniania się do Chrystusa.
- Kształtowanie postawy odwagi i wytrwałości w dążeniu do nieba drogą ośmiu błogosławieństw.
- Umocnienie wiary w zmartwychwstanie i życie wieczne.
- Kształtowanie postawy czci wobec Niepokalanej oraz niesienia pomocy chorym i niepełnosprawnym.

Treści

Zapowiedź Zbawiciela i Jego przyjście jako fakty zapisane w Ewangelii aktualizowane w liturgii okresu Adwentu i Bożego Narodzenia.

Cuda Jezusa wyrazem Jego zbawczej mocy i miłości; znakiem, że królestwo Boże jest już obecne na ziemi (w formie początkowej).

Błogosławieństwa jako wskazówki na drodze do szczęścia.

26. Nazaret – anielska poczta od Boga
27. Ain Karim – niecodzienna podróż
28. Betlejem – grota Narodzenia
29. Ponownie Nazaret – rodzinny dom Jezusa
30. Pielgrzymka do świątyni
31. Wody Jordanu
32. Góra i równina – modlitwa i moc
33. Jezioro Genezaret – uciszenie burzy
34. Kafarnaum – nie wszędzie trzeba iść / wystarczy wierzyć
35. Na pustkowiu – niespotykana uczta
36. Tabor – Góra Przemienienia
37. Góra Błogosławieństw – wskazówki na drodze do szczęścia
38. Betania – przy grobie
39. Lourdes – troska o chorych

Wymagania

Uczeń:

- interpretuje biblijne teksty: o Zwiastowaniu, o Nawiedzeniu św. Elżbiety, o narodzeniu Jezusa, o dwunastoletnim Jezusie w świątyni, o chrzcie Jezusa, o modlitwie Jezusa na górze i cudownych uzdrowieniach, o uciszeniu burzy, o uzdrowieniu sługi setnika, o cudownym rozmnożeniu chleba, o przemienieniu Jezusa, o ośmiu błogosławieństwach, o wskrzeszeniu Łazarza,
- wie, że w Nazarecie mieszkała Maryja i tam odwiedził ją anioł Gabriel,
- wyjaśnia, że Bóg, zapowiadając narodzenie Zbawiciela, realizuje obietnicę protoewangelii,
- w modlitwie „Anioł Pański” wskazuje słowa pochodzące z Pisma Świętego,
- mówi z pamięci modlitwę „Anioł Pański” i wyjaśnia jej słowa,
- wie, że ze słów, jakimi Elżbieta pozdrowiła Maryję (wraz ze słowami Anioła), zbudowana jest modlitwa „Pozdrowienie Anielskie”,
- uzasadnia potrzebę częstego przystępowania do Komunii Świętej, łącząc tę praktykę z chętną pomocą bliźnim,
- wyraża radość z powodu przyjmowania Jezusa w Komunii Świętej i gotowość naśladowania Maryi w Jej służbie, angażując się w pomoc innym,
- uzasadnia, dlaczego okazujemy szczególny szacunek i pomoc kobietom w ciąży,
- wie, że Jezus jest Synem Boga urodzonym przez Maryję,
- omawia okoliczności narodzenia Jezusa,
- okazuje szacunek ludziom ubogim,
- wymienia członków Świętej Rodziny,
- wie, że św. Józef był opiekunem Jezusa,
- wyjaśnia, na czym polegało życie ukryte Pana Jezusa,
- określa swoje zadania w rodzinie,
- rzetelnie wypełnia obowiązki domowe i modli się za swoją rodzinę,
- wymienia praktyki religijne, które są jego obowiązkiem,
- wyjaśnia słowa Jezusa: „Powinienem być w tym, co należy do mego Ojca”,
- określa hierarchię wartości w swoim życiu,
- angażuje się w wypełnianie praktyk religijnych, uznając je za swój obowiązek,
- potrafi złożyć wyznanie wiary według obrzędów chrztu,
- charakteryzuje dary otrzymane na chrzcie św.,
- wie, że Jezus dużo się modlił, a góra była ulubionym miejscem Jego modlitwy,
- wie, że modlitwą Jezus poprzedzał nauczanie tłumów i uzdrawianie chorych,
- uzasadnia, że modlitwa pomaga w czynieniu dobra,
- wyraża troskę o systematyczność osobistej modlitwy, uwzględniając ją w swoim planie dnia
- określa, czym jest cud i opatrność Boża,
- okazuje wrażliwość na ludzkie cierpienie, niosąc pomoc chorym i niepełnosprawnym oraz modląc się w ich intencji,
- wyraża troskę o zdrowie swojej duszy przez codzienny rachunek sumienia i systematyczną spowiedź,
- prezentuje postawę szacunku wobec chleba,
- wyraża sprzeciw wobec braku szacunku dla chleba,
- wyraża wrażliwość wobec głodu innych, dzieląc się swoim pożywieniem,
- uzasadnia potrzebę modlitwy i Eucharystii, by stawać się coraz lepszym,
- wymienia kilka Jezusowych błogosławieństw,
- świadomie podejmuje trud pokonywania życiowych problemów zgodnie z nauką Jezusa zawartą w błogosławieństwach,
- wyjaśnia treść przesłania Matki Bożej z Lourdes,
- podaje datę uroczystości Niepokalanego Poczęcia NMP oraz światowego dnia chorych,
- wyraża szacunek wobec chorych i niepełnosprawnych oraz chętnie spieszy im z pomocą.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń sprawnie czyta teksty głośno i cicho; uczeń nazywa swoje reakcje czytelnicze (np. wrażenia, emocje); uczeń stosuje poprawne formy gramatyczne, pisze poprawnie pod względem ortograficznym.

V. Droga pokuty

Cele katechetyczne

Poznanie miejsc i wydarzeń związanych z męką i śmiercią Pana Jezusa.

Odczytanie miłości Jezusa w Jego dziele odkupienia.

Świadome uczestnictwo w liturgii Wielkiego Postu.

Życie miłością na co dzień.

- Poznanie znaczenia okresu Wielkiego Postu.
- Poznanie przesłania perykopy o kuszeniu Pana Jezusa.
- Poznanie prawdy o ustanowieniu sakramentów Eucharystii i kapłaństwa.
- Poznanie perykopy o modlitwie Jezusa w Ogrójcu.
- Poznanie okoliczności fałszywego procesu i niesprawiedliwego wyroku wydanego na Jezusa.
- Poznanie drogi krzyżowej Pana Jezusa.
- Poznanie niezastąpionej wartości śmierci Pana Jezusa na krzyżu.
- Poznanie okoliczności pogrzebu Jezusa.
- Motywowanie do refleksji nad własnym życiem i kształtowanie postawy nawrócenia.
- Kształtowanie postawy walki z pokusami przez modlitwę i umartwienie.
- Kształtowanie postawy szacunku dla Eucharystii i kapłaństwa.
- Kształtowanie postawy zaufania Bogu w trudnych chwilach życia.
- Kształtowanie postawy prawdomówności i rozważliwosci w osądzaniu innych.
- Zachęcenie do dźwigania codziennego krzyża w duchowej łączności z Jezusem.
- Kształtowanie postawy wdzięczności Panu Jezusowi za zbawienie oraz szacunku dla krzyża.
- Kształtowanie postawy modlitewnego czuwania i adoracji przy symbolicznym grobie Jezusa.

Treści

Wielkopostna pokuta i nawrócenie.

Jezus w Wieczerniku ustanowił sakramenty kapłaństwa i Eucharystii.

Jezus cierpiał, umarł i zmartwychwstał dla nas.

Jezus uczy nas kochać Boga i ludzi. (Miłość chrześcijańska odwzorowaniem miłości Jezusa).

40. Nie tak szybko! – popielcowy przystanek
41. Pustynia Judzka – walka z pokusami
42. Wieczernik – ofiara z samego siebie
43. Ogród Oliwny – najtrudniejsza modlitwa
44. Dziedziniec Piłata – fałszywy proces
45. Ulice Jerozolimy – ostatnia droga
46. Golgota – najwyższa cena
47. Grób Jezusa – sobotnie czuwanie

Wymagania

Uczeń:

- wie, że środa popielcowa rozpoczyna okres Wielkiego Postu,
- zna treść biblijnego wezwania do nawrócenia i postu (Jl 2,12-13),
- wyjaśnia znaczenie posypania głów popiołem,
- wskazuje teksty liturgiczne odnoszące się do Wielkiego Postu,
- podejmuje zobowiązanie wyrzeczenia wielkopostnego,

- interpretuje teksty biblijne: o kuszeniu Jezusa na pustyni, o ustanowieniu Eucharystii i kapłaństwa, o modlitwie Jezusa w Ogrójcu, o procesie Jezusa przed Piłatem, o drodze krzyżowej i śmierci Jezusa,
- uzasadnia konieczność modlitwy i wyrzeczenia w walce z pokusami,
- modli się w chwilach pokusy,
- uzasadnia, że Msza św. jest pamiątką Ostatniej Wieczerzy,
- charakteryzuje znaczenie sakramentów Eucharystii i kapłaństwa w życiu chrześcijańskim,
- wyraża szacunek wobec kapłanów i modli się w ich intencji,
- nazywa własne trudności, podając je w intencji modlitwy,
- modli się w intencji osób przeżywających trudności,
- potrafi zająć właściwe stanowisko wobec oskarżycieli Jezusa,
- uzasadnia, dlaczego prawda i miłość są podstawą życia chrześcijanina,
- kieruje się prawdą i miłością w relacjach z innymi,
- upomina kolegów, którzy kłamią,
- wymienia stacje drogi krzyżowej,
- układa rozważanie do wybranej stacji drogi krzyżowej,
- angażuje się w przygotowanie nabożeństwa drogi krzyżowej i czynnie bierze w nim udział,
- wyjaśnia znaczenie symboliki krzyża dla chrześcijanina,
- prezentuje postawę szacunku wobec krzyża jako znaku wiary i ofiary Chrystusa,
- wyraża sprzeciw wobec aktów poniżania krzyża, staje w obronie znaków wiary.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń określa temat i główną myśl tekstu.

VI. Szlak nowego życia

Cele katechetyczne

Świadome uczestnictwo w uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego.

Poznanie życia pierwotnego Kościoła.

- Pogłębione poznanie prawdy o zmartwychwstaniu.
- Poznanie perykopy o uczniach z Emaus.
- Przypomnienie prawdy o ustanowieniu sakramentu pokuty i pojednania oraz poznanie jego owoców.
- Poznanie prawdy o wniebowstąpieniu Jezusa i obietnicy Jego powtórnego przyjścia.
- Poznanie okoliczności prześladowań apostołów.
- Poznanie terytorialnego zasięgu apostolskiej misji św. Pawła.
- Poznanie biblijnej nauki o niebie – domu Ojca.
- Motywowanie do świadomego uczestnictwa w niedzielnej Mszy św. i odważnego wyznawania wiary w Chrystusa zmartwychwstałego.
- Motywowanie do głębszego przeżywania Mszy św. i rozpoznawania obecnego w niej Chrystusa.
- Kształtowanie postawy wdzięczności za sakrament pokuty i pojednania.
- Kształtowanie postawy aktywnego oczekiwania na powtórne przyjście Jezusa.
- Kształtowanie postawy odważnego świadectwa o Chrystusie.
- Kształtowanie postawy odpowiedzialności za misję głoszenia Chrystusa.
- Budowanie pragnienia osiągnięcia nieba.

Treści

Jezus prawdziwie zmartwychwstał i żyje w swoim Kościele.

Niebo jest celem naszej ziemskiej wędrówki.

48. Pusty grób – największe zwycięstwo
49. Droga do Emaus – odkrywczą podróż
50. Przez zamknięte drzwi – niezwykle wejście
51. Góra Oliwna – zapatrzeni w niebo
52. Więzienna cela – moc modlitwy
53. Po krańce ziemi – apostołska misja
54. Dom Ojca – cel naszej wędrówki

Wymagania

Uczeń:

- interpretuje teksty biblijne: o pustym grobie (Mt 28,1-10), o uczniach z Emaus, o zmartwychwstałym Jezusie w Wieczerniku, o Wniebowstąpieniu, o uwięzieniu i cudownym uwolnieniu św. Piotra,
- wyjaśnia, dlaczego chrześcijanie świętują niedzielę,
- uzasadnia, że uczestnictwo w niedzielnej Mszy św. jest wyznaniem wiary w zmartwychwstanie,
- wymienia główne części Mszy św.,
- wie, że podczas Mszy św. Chrystus rozmawia z nami i karmi nas swoim Ciałem,
- uzasadnia, dlaczego kapłani mają władzę odpuszczania grzechów,
- przyczynia się do budowania pokoju w swoim środowisku,
- wymienia sposoby świadczenia o Jezusie,
- wyjaśnia rolę Ducha Świętego w życiu chrześcijanina,
- stara się sumiennie wykonywać swoje obowiązki szkolne i domowe,
- określa, na czym polega modlitwa wstawiennicza,
- modli się za bliskich i przyjaciół,
- wymienia kraje, w których św. Paweł głosił Chrystusa,
- charakteryzuje trudności, z jakimi spotykał się św. Paweł w realizacji apostołskiej misji,
- podaje przykłady współczesnych apostołów i misjonarzy i charakteryzuje ich pracę,
- wyraża zainteresowanie pracą misjonarzy i podejmuje modlitwę w intencji misji,
- interpretuje życie chrześcijańskie jako wędrowanie do domu Ojca,
- na podstawie tekstu biblijnego J 14,1-6 wyjaśnia rolę Chrystusa w naszej wędrówce do domu Ojca.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych.

VII. Szlak wiary

Cele katechetyczne

Poznanie roli kapliczek i najważniejszych sanktuariów w Polsce oraz szerzenie związanego z nimi kultu.

Zaangażowanie w działalność misyjną Kościoła.

- Poznanie znaczenia przydrożnych krzyży i kapliczek dla religijności Polaków.
- Poznanie Jasnej Góry jako celu pielgrzymek Polaków.
- Poznanie religijnego znaczenia sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Łagiewnikach.
- Poznanie rodzinnego miasta papieża Jana Pawła II.
- Poznanie motywów budowania Świątyni Opatrzności Bożej.
- Poznanie warunków życia dzieci w krajach misyjnych.

- Kształtowanie postawy szacunku dla przydrożnych krzyży i kapliczek oraz poczucia troski o ich wygląd.
- Kształtowanie autentycznej pobożności maryjnej oraz duchowej więzi z Jasną Górą.
- Pogłębienie wiary w Boże miłosierdzie.
- Kształtowanie właściwego kultu bł. Jana Pawła.
- Kształtowanie postawy wdzięczności za Bożą opiekę w życiu narodowym rodzinnym i osobistym.
- Kształtowanie współodpowiedzialności za dzieło ewangelizacji świata.

Treści

Kapliczki i sanktuaria świadectwami Bożej miłości i ludzkiej wiary.
Afryka i Azja jako terytoria działalności misyjnej Kościoła.

55. Na rozstaju dróg – przydrożne krzyże i kapliczki
56. Częstochowa – przed obliczem Matki
57. Łagiewniki – iskra Miłosierdzia
58. Wadowice – tu wszystko się zaczęło
59. Świątynia Opatrzności Bożej – wotum wdzięczności
60. Afryka i Azja – Ewangelia na krańcach świata

Wymagania

Uczeń:

- uzasadnia budowanie przydrożnych kapliczek,
- chętnie modli się przy kapliczkach i dba o ich piękno,
- uzasadnia, dlaczego różne grupy ludzi, w tym dzieci pierwszokomunijne, pielgrzymują na Jasną Górę,
- zna słowa Apelu Jasnogórskiego,
- z zaangażowaniem przygotowuje modlitewne intencje kierowane do Pani Jasnogórskiej,
- wie, kiedy jest Niedziela Miłosierdzia Bożego,
- charakteryzuje w zarysie przesłanie o Bożym Miłosierdziu,
- wyjaśnia sposób odmawiania koronki do Miłosierdzia Bożego,
- w ufnej modlitwie powierza siebie i świat Bożemu Miłosierdziu,
- wie, że Wadowice to rodzinne miasto papieża Jana Pawła II,
- zna datę urodzin i chrztu oraz wyboru na papieża Jana Pawła II,
- wyraża duchową więź z bł. Janem Pawłem, modląc się za jego wstawiennictwem,
- wskazuje motywy budowy Świątyni Opatrzności Bożej,
- zna datę Święta Dziękczynienia,
- zna i interpretuje treść nakazu misyjnego Jezusa (Mt 28-20),
- wymienia dostępne dzieciom sposoby wspierania misji,
- wspiera misyjne dzieło Kościoła swoją modlitwą i ofiarą.

Korelacja z edukacją szkolną

Muzyka: śpiewa ze słuchu (powtarza wzór lub powtarza i wykonuje z pamięci) albo z wykorzystaniem nut piosenki i wybrane pieśni, w tym patriotyczne oraz kanony; śpiewa, dbając o higienę głosu.

Historia i społeczeństwo: Uczeń opisuje swoją „małą Ojczyznę”, uwzględniając tradycję historyczno-kulturową i problemy społeczno-gospodarcze; zbiera informacje o rozmaitych formach upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości „małej Ojczyzny”; formy walki o niepodległość.

Klasa V szkoły podstawowej

Spotkania uBOGAcające

I. Moi przodkowie, bracia i siostry

Cele katechetyczne

Poznanie prawdy o Bogu – Stwórcy świata, aniołów i ludzi.

Poznanie istoty grzechu i jego negatywnych skutków.

Poznanie i poszanowanie prawdy o człowieku i zbawiającym go Bogu.

Oddanie czci aniołom oraz świętym patronom i urzeczywistnianie odkrywanych w nich wartości.

- Dzielenie się wakacyjnymi wspomnieniami.
- Poznanie Biblii jako księgi, w której spotykamy Boga.
- Poznanie prawdy o stwórczym działaniu Boga oraz o tym, że człowiek jest obrazem Boga.
- Poznanie istoty grzechu pierwotnego oraz prawdy, że grzech niszczy więzy między ludźmi.
- Poznanie prawdy o Bożej sprawiedliwości.
- Poznanie postaci św. Franciszka, zachwyconego przyrodą i kochającego stworzenia, których dawcą jest Bóg.
- Poznanie źródła oraz przejawów duchowej siły św. Stanisława Kostki.
- Poznanie prawdy o aniołach, istotach duchowych stworzonych przez Boga, oraz biblijnych podstaw kultu aniołów stróżów.
- Poznanie specyfiki życia w rodzinie wielodzietnej (szczególnych potrzeb i zadań jej członków).
- Poznanie zadań poszczególnych grup parafialnej wspólnoty.
- Poznanie ważnej, niezastąpionej roli dziadków w życiu rodziny.
- Rozwijanie refleksyjnej postawy wobec nowych znajomych.
- Kształtowanie postawy otwartości na słowo Boże
- Kształtowanie postawy wdzięczności za całe stworzenie, za dar życia i podobieństwo do Boga.
- Kształtowanie postawy posłuszeństwa wobec Boga oraz nieustannego nawracania się.
- Kształtowanie postawy przeproszenia i przyjaźni.
- Kształtowanie postawy posłuszeństwa Bogu i troski o bliskich.
- Kształtowanie postawy naśladowania drogi świętości Franciszka z Asyżu.
- Kształtowanie postawy wdzięczności Bogu za dar patrona dzieci i młodzieży oraz naśladowania go w życiu.
- Kształtowanie wiary w realną pomoc aniołów, zwłaszcza Michała Archanioła, w walce ze złym duchem oraz osobistego nabożeństwa do swojego Anioła Stróża.
- Kształtowanie postawy szacunku wobec rodzin wielodzietnych, uwrażliwianie na ich potrzeby.
- Budowanie współodpowiedzialności za życie parafii.
- Wzmacnianie (lub budowanie) serdecznych relacji z dziadkami.

Treści

Dzieło stworzenia przejawem miłości Bożej.

Czytając Pismo Święte, spotykamy się z kochającym Bogiem.

Jesteśmy grzeszni, potrzebujemy nawrócenia i pokuty.

Bóg stworzył anioły i posyła ich do ludzi, by nas strzegli i pomagali w walce ze złem.

Nasze otoczenie, rodzina, parafia to środowiska wzrostu naszej wiary.

Święci są dla nas osobowymi wzorcami godnymi naśladowania.

1. Moje wakacyjne spotkania
2. Biblia księgą spotkań z Bogiem

3. Bóg Stwórcą świata
4. Do kogo jestem podobny?
5. Co mam wspólnego z Adamem i Ewą?
6. Gdy brat zazdrości bratu – Kain i Abel
7. Noe – jak ocalić najbliższych
8. Braciszkanie skrzydlaci i czworonożni przyjaciele – ekologia św. Franciszka
9. Duchowy siłacz – św. Stanisław Kostka
10. Potężny obrońca – św. Michał Archanioł
11. Mój brat niewidzialny – Anioł Stróż
12. Szkoła wzajemnej troski – rodzina wielodzietna
13. Razem z innymi w jednym kierunku – grupa parafialna
14. Eksperci od życia – babcia i dziadek

Wymagania

Uczeń:

- wymienia sposoby spotkania z Bogiem,
- uzasadnia, że czytając Pismo Święte możemy doświadczyć spotkania z Bogiem,
- definiuje pojęcia: Stwórca, stworzenie,
- interpretuje elementy dzieła Michała Anioła przedstawiające stworzenie,
- formułuje główne prawdy o człowieku zawarte w Księdze Rodzaju,
- uzasadnia, że człowiek jest stworzony na obraz i podobieństwo Boże,
- wyjaśnia pojęcie grzechu pierworodnego i wskazuje jego skutki w codziennym życiu,
- uzasadnia, że grzech niszczy przyjaźń człowieka z Bogiem i między ludźmi,
- wskazuje biblijne podstawy sakramentów chrztu i pokuty,
- wskazuje proste teksty liturgiczne odnoszące się do sakramentów chrztu i pokuty,
- wskazuje konsekwencje wynikające z sakramentów chrztu oraz pokuty i pojednania,
- uzasadnia dlaczego należy systematycznie przystępować do sakramentu pokuty i pojednania,
- dostrzega związek między mądrym korzystaniem z darów przyrody, a zdrowiem i szczęściem człowieka,
- wyjaśnia, na czym polega odpowiedzialność za środowisko, w którym żyje,
- uzasadnia, dlaczego św. Stanisław Kostka został wybrany patronem dzieci i młodzieży,
- reaguje na niewłaściwe zachowania wśród rodzeństwa oraz w grupie koleżeńskiej,
- podaje przykłady tekstów biblijnych mówiących o aniołach i o złych duchach,
- uzasadnia, dlaczego w walce ze złem (z szatanem) potrzebna jest nam pomoc Michała Archanioła,
- charakteryzuje rolę Anioła Stróża w życiu człowieka,
- uzasadnia szczególnie szacunek dla kobiet w ciąży i rodzin wielodzietnych,
- wymienia i charakteryzuje dziecięce i młodzieżowe grupy działające w parafii,
- charakteryzuje i uzasadnia prawidłowe relacje wnucząt z dziadkami.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń odróżnia realizm od fantastyki; charakteryzuje i ocenia bohaterów; stosuje w wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję i układ graficzny zgodny z wymogami danej formy gatunkowej (w tym wydziela akapity); operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych (na tym etapie skoncentrowanym przede wszystkim wokół tematów: dom, rodzina, szkoła i nauka, środowisko przyrodnicze i społeczne).

Plastyka: Projekty w zakresie form użytkowych, w tym służące kształtowaniu wizerunku i otoczenia człowieka oraz upowszechnianiu kultury w społeczności szkolnej i lokalnej (wykorzystujące także narzędzia i dzieła multimedialne).

Historia i społeczeństwo: Uczeń opisuje klasztor średniowieczny i tryb życia mnichów, używając pojęć: zakon, reguła, ubóstwo; charakteryzuje postać św. Franciszka z Asyżu. Uczeń opisuje charakterystyczne cechy wzoru osobowego średniowiecznego rycerza.

Przyroda: Uczeń wyjaśnia wpływ codziennych zachowań w domu, w szkole, w miejscu zabawy na stan środowiska; proponuje działania sprzyjające środowisku przyrodniczemu; podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu środowiska na zdrowie człowieka.

Wychowanie do życia w rodzinie: Istota koleżeństwa i przyjaźni, wzajemny szacunek, udzielanie sobie pomocy, współpraca, empatia.

II. Patriarchowie, przywódcy, prorocy

Cele katechetyczne

Głębsze poznanie wybranych postaci Starego Testamentu.

Naśladowanie postaci starotestamentalnych w ich wierze i życiu z Bogiem.

Poznanie i akceptacja prawdy o Bożym miłosierdziu objawionej w Starym Testamencie.

Poznanie podstawowych proroctw mesjańskich.

- Poznanie perykopy o Bożych odwiedzinach u Abrahama.
- Poznanie postaci Jakuba, historii Józefa egipskiego i jego braci oraz Aarona u boku Mojżesza.
- Poznanie wydarzeń związanych z podziałem Ziemi Obiecanej.
- Poznanie postaci i dokonań Gedeona, Samsona i Samuela.
- Poznanie postaci Dawida – pasterza i króla oraz przejawów mądrości Salomona.
- Poznanie charakteru powołania proroka i jego misji.
- Poznanie działalności proroków: Eliasza, Elizeusza i Jonasza, mesjańskich proroctw Izajasza oraz nauczania Jeremiasza
- Poznanie istoty miłosierdzia Bożego i znaczenia pozytywnej odpowiedzi na Boże wezwanie do pokuty i nawrócenia.
- Poznanie prawdy, że Bóg nie opuszcza ludzi, którzy Mu ufają.
- Poznanie historii Hioba oraz prawdy, że w ludzkim życiu przeplatają się powodzenia i niepowodzenia.
- Kształtowanie postawy gościnności i otwartości na spotkanie z Bogiem w okolicznościach codziennego życia.
- Kształtowanie postawy wytrwałości w modlitwie i w dążeniu do dobra.
- Kształtowanie postawy pojednania (przebaczenia i przeproszenia) w rodzinie oraz wzajemnego wspierania się rodzeństwa.
- Budowanie przekonania, że Bóg troszczy się o wszystkich i wypełnia swoje obietnice.
- Kształtowanie postawy pokory i współdziałania w wypełnianiu Bożego planu.
- Budzenie wiary w duchową moc, jaką otrzymujemy od Boga.
- Kształtowanie gotowości służenia Bogu.
- Budzenie potrzeby podobania się Bogu oraz starania się o prawdziwą mądrość.
- Budzenie potrzeby poznania Boga i zaangażowania w Jego sprawy.
- Wzmocnienie wiary w jedynego Boga.
- Kształtowanie postawy akceptacji bezwarunkowej miłości Boga ogarniającej wszystkich grzeszników.
- Budzenie pragnienia spotkania się z Jezusem podczas Mszy św.
- Kształtowanie postawy nawrócenia oraz miłości do Ojczyzny.
- Kształtowanie postawy odpowiedzialności za zachowanie religijnych tradycji.
- Kształtowanie postawy zaufania dobroci Boga oraz cierpliwości i wytrwałości w cierpieniu.

Treści

Bóg jest obecny w życiu poszczególnych ludzi.

Bóg przygotowuje ludzi na przyjście Mesjasza.

Prorocy przekazicielami Bożej obietnicy zbawienia.

15. Bóg w gościnie – Abraham i Sara

16. Jakub – ojciec dwunastu pokoleń
17. Józef i jego bracia – sztuka przebaczenia
18. Mojżesz – wybrany, aby prowadzić
19. Jozue – chcemy służyć Bogu
20. Gedeon – Boże kryteria wyboru ludzi
21. Samson – korzystanie z Bożej mocy
22. Heli i Samuel – słuchanie Boga
23. Od pasterza do króla – historia Dawida
24. Salomon – mądry władca
25. Eliasz – jedyny prorok Boga Prawdziwego
26. Ogłaszanie Królestwa Boga – cuda Elizeusza
27. Jonasz – zazdrosny prorok
28. Izajasz – głosiciel najważniejszych obietnic
29. Prorok Jeremiasz przypomina o decydującym przymierzu
30. Daniel dochowuje wierności Bogu i obyczajom
31. Niech Bóg będzie błogosławiony – Hiob

Wymagania

Uczeń:

- opowiada o Bożych odwiedzinach u Abrahama,
- podaje imiona patriarchów: Abrahama, Izaaka i Jakuba oraz jego dwunastu synów,
- omawia relacje Józefa ze swymi braćmi, podkreślając znaczenie przebaczenia w tych relacjach,
- uzasadnia potrzebę przebaczenia w relacjach rodzinnych,
- charakteryzuje postawę Aarona u boku Mojżesza,
- charakteryzuje działalność Jozuego, Gedeona, Samsona i Samuela,
- interpretuje ludzkie życie jako wspólny projekt nasz i Boga,
- wymienia i charakteryzuje źródła duchowej mocy człowieka,
- podaje przykłady męstwa Dawida i jego wiary w Bożą pomoc,
- opowiada o walce Dawida z Goliatem,
- wyjaśnia, na czym polegała mądrość Salomona,
- uzasadnia, że mądrość jest darem Bożym, o który trzeba się starać,
- charakteryzuje misję proroków Eliasza, Elizeusza, Jonasza, Izajasza i Jeremiasza,
- podaje przykłady prorocत्व mesjańskich i uzasadnia, że wypełniły się one w Jezusie Chrystusie,
- opowiada historię Daniela i charakteryzuje jego postawę,
- uzasadnia wartość i potrzebę ufnej modlitwy,
- potrafi ocenić własne relacje z Bogiem i ludźmi w świetle postawy Daniela,
- opowiada dzieje biblijnego Hioba i charakteryzuje jego postawę,
- na podstawie historii Hioba oraz własnego doświadczenia uzasadnia, że cierpienie jest nieodłącznym elementem ludzkiego życia,
- potrafi ułożyć modlitwę w intencji osoby chorej lub niepełnosprawnej,
- angażuje się w pomoc ludziom chorym.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych

w wypowiedziach; konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami; omawia akcję, wyodrębnia wątki i wydarzenia; sporządza plan odtwórczy wypowiedzi.

Muzyka: Uczeń wykorzystuje w śpiewie oraz w grze na instrumentach znajomość pojęć i terminów muzycznych, określających podstawowe elementy muzyki; odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej; gra na instrumentach ze słuchu i z wykorzystaniem nut melodyjnych, schematy rytmiczne, proste utwory i akompaniamenty.

Historia i społeczeństwo: Uczeń podaje przykłady konfliktów między ludźmi i proponuje sposoby ich rozwiązywania.

Przyroda: Uczeń podaje przykłady właściwego spędzania wolnego czasu, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa w czasie gier i zabaw ruchowych oraz poruszania się po drodze; wyjaśnia negatywny wpływ alkoholu, nikotyny i substancji psychoaktywnych na zdrowie człowieka, podaje propozycje asertywnych zachowań w przypadku presji otoczenia.

III. Pierwsi świadkowie spełnionej obietnicy

Cele katechetyczne

Poznanie i celebrowanie prawdy o narodzeniu Zbawiciela.

Radosne świętowanie Bożego Narodzenia.

Uznanie Jezusa, Jego bliskich i apostołów za przewodników na drodze zbawienia.

- Poznanie perykopy o zapowiedzi narodzin poprzednika Zbawiciela.
- Głębsze poznanie biblijnej perykopy o nawiedzeniu św. Elżbiety.
- Poznanie przesłania perykopy o pasterzach u źłóbka.
- Poznanie perykopy o ofiarowaniu Pana Jezusa w świątyni.
- Poznanie postawy Maryi wobec wydarzeń związanych z jej Synem.
- Poznanie duchowej sylwetki św. Józefa oraz jego roli w rodzinie Jezusa.
- Poznanie misji św. Jana Chrzciciela.
- Poznanie okoliczności powołania Piotra.
- Poznanie imion apostołów i ich zadań.
- Kształtowanie postawy wiary i zaufania wobec Bożych obietnic.
- Kształtowanie postawy chrześcijańskiej radości.
- Kształtowanie postawy otwartości na każde dobro (duchowe i materialne) oraz chętnego dzielenia się z innymi.
- Zachęcenie do rozważania Bożych tajemnic.
- Kształtowanie postawy szacunku i czci dla św. Józefa oraz wdzięczności i szacunku dla ojców czy opiekunów naszych rodzin.
- Budzenie pragnienia pójścia za Jezusem i gotowości prowadzenia innych do Jezusa.
- Budowanie pragnienia bycia apostołem oraz przekonania o konieczności modlitewnego poparcia dla współczesnych apostołów.

Treści

Maryja Matką Syna Bożego.

Krewni Jezusa, ich rola w dziejach zbawienia.

Dobra nowina o zbawieniu przynosi ludziom radość i przynagla do jej przekazywania.

Powołanie i misja apostołów.

32. Anioł Gabriel u Zachariasza – uwierzyć w nieprawdopodobne
33. Maryja u Elżbiety – radosne poruszenie
34. Ostatni pierwszymi – pasterze u źłóbka
35. Maryja – rozważała w swoim sercu
36. Św. Józef – milczący opiekun
37. Jan Chrzciciel – wszystko dla Królestwa Niebieskiego
38. Szymon-Piotr – złowiony rybak
39. Apostołowie – to znaczy posłani

Wymagania

Uczeń:

- opowiada o spotkaniu Zachariasza z Aniołem Gabrielem,
- wymienia cechy właściwej postawy człowieka wobec słowa Bożego,

- opowiada o nawiedzeniu św. Elżbiety,
- wyjaśnia motyw poruszenia się dzieciątka w łonie Elżbiety,
- na podstawie Łk 1,44 i Flp 4,4-5 wyjaśnia związek radości z bliskością Pana,
- opowiada treść perykopy o pasterzach u źłóbka,
- charakteryzuje postawę pasterzy wobec ogłoszonej im nowiny,
- opowiada o ofiarowaniu Pana Jezusa w świątyni,
- charakteryzuje postawę Maryi wobec wydarzeń związanych z Jej Synem,
- podaje, co Ewangelia mówi o św. Józefie,
- potrafi ułożyć modlitwę do św. Józefa za swojego tatę lub opiekuna,
- charakteryzuje św. Józefa jako wzór dla wszystkich ojców i opiekunów,
- opowiada o misji Jana Chrzciciela (Łk 3,3-9),
- wyjaśnia, co znaczy dla współczesnego człowieka „prostować drogę dla Jezusa”,
- opowiada treść perykopy o obfitym połowie i powołaniu Szymona-Piotra (Łk 5,1-11),
- charakteryzuje postawę Szymona wobec dokonanego cudu i słów wypowiedzianych do niego przez Jezusa,
- wyjaśnia słowa Jezusa o łowieniu ludzi,
- podaje imiona 12 apostołów,
- uzasadnia, że papież i biskupi są następcami apostołów,
- charakteryzuje misję współczesnych apostołów,
- potrafi ułożyć modlitwę w intencji papieża i biskupów,
- wymienia dostępne mu sposoby apostołowania i włącza się w ich realizację.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; prezentuje własne zdanie i uzasadnia je.

Plastyka: Uczeń podejmuje działalność twórczą, posługując się podstawowymi środkami wyrazu plastycznego i innych dziedzin sztuki (fotografika, film) w kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni.

IV. Świadkowie wiary i nowego życia

Cele katechetyczne

Głębsze zainteresowanie osobą Jezusa.

Umocnienie wiary w miłość i uzdrawiającą moc Jezusa.

Poznanie i naśladowanie postawy świętych w ich przyjaźni z Bogiem i służbie ludziom.

- Poznanie prawdy o uzdrawiającej mocy Jezusa oraz o tym, że Jezus ma moc przywrócenia życia.
- Poznanie perykopy o rozmowie Jezusa z Nikodemem oraz prawdy, że modlitwa to dialog człowieka z Bogiem.
- Poznanie przesłania perykopy o Marcie i Marii.
- Poznanie misji Jezusa-Mesjasza oraz sposobów walki z pokusami.
- Poznanie biblijnego tekstu mówiącego o Szymonie z Cyreny oraz tradycji o św. Weronice.
- Poznanie postaci Jana Apostoła i perykopy o niewiernym Tomaszu.
- Poznanie życia i posłannictwa św. Faustyny Kowalskiej oraz tekstów biblijnych ukazujących miłosierdzie Jezusa.
- Poznanie życia i działalności świętych: Bernadetty, Brata Alberta, Królowej Jadwigi, Teresy od Dzieciątka Jezus oraz bł. Teresy z Kalkuty.
- Umocnienie wiary w uzdrawiającą i przywracającą życie moc Jezusa.
- Kształtowanie postawy troski o więź z Bogiem przez systematyczną modlitwę oraz umiejętnego łączenia modlitwy i służby bliźnim.

- Kształtowanie postawy zaufania do Jezusa-Mesjasza oraz gotowości do odpierania pokus.
- Kształtowanie postawy pomagania potrzebującym, niezależnie od chęci czy niechęci, wrażliwości na ludzkie cierpienie oraz odwagi w niesieniu pomocy.
- Wzmocnienie wiary w zmartwychwstanie Jezusa na podstawie świadectwa Ewangelii.
- Kształtowanie i umacnianie przyjacielskiej więzi z Jezusem.
- Kształtowanie postawy ufnej powierzenia się Jezusowi Miłosiernemu i zachęcenie do szerzenia czci Bożego Miłosierdzia.
- Kształtowanie postawy zawierzenia Maryi i zaangażowania w wypełnianie Jej orędzia z Lourdes.
- Uwrażliwienie na potrzebę niesienia pomocy ludziom słabym, opuszczonym, niechcianym, bezdomnym.
- Kształtowanie dziecięcej ufności do Boga oraz służebnej postawy wobec Ojczyzny i ubogich ludzi.

Treści

Wybrane z Ewangelii świadectwa o Jezusie.

Konieczność wiary w doświadczeniu uzdrawiającej mocy Jezusa.

Święci jako osobowe wzorce chrześcijańskiego życia.

40. Cierpiąca kobieta – dotyk wiary
41. Jair – i po co płakać?
42. Nikodem – nocne rozmowy
43. Marta i Maria – dwie dobre cząstki
44. Jezus na pustyni – idź precz, szatanie!
45. Szymon z Cyreny – przypadkowy przechodzień
46. Wizerunek mistrza – Weronika
47. Tomasz – lekcja wiary
48. Jan Apostoł – wierny przyjaciel Jezusa
49. Św. Faustyna – apostołka Bożego Miłosierdzia
50. Św. Bernadetta – wybrana przez Maryję
51. Bł. Teresa z Kalkuty – służyć Jezusowi przebranemu za żebraka
52. Św. Brat Albert – być jak bochen chleba
53. Św. Teresa z Lisieux – mała siostra od wielkich spraw

Wymagania

Uczeń:

- podaje przykłady cudownych uzdrowień i wskrzeszeń dokonanych przez Jezusa,
- wyjaśnia rolę wiary przy uzdrowieniach i wskrzeszeniach,
- charakteryzuje postawę Nikodema oraz sióstr Marty i Marii wobec Jezusa oraz wskazuje sposoby ich naśladowani,
- uzasadnia wartość modlitwy i służby bliźnim w życiu chrześcijanina,
- opowiada o kuszeniu Jezusa na pustyni,
- wyjaśnia duchowe znaczenie pustyni,
- uzasadnia konieczność duchowej bliskości z Jezusem dla skutecznej walki z pokusami,
- charakteryzuje postawę Szymona z Cyreny oraz Weroniki na drodze krzyżowej Jezusa,
- rozróżnia pomoc przymuszoną i udzieloną z własnych chęci,
- angażuje się w pomoc potrzebującym,
- wskazuje współczesne sposoby naśladowania św. Weroniki,
- opowiada i interpretuje tekst biblijny o spotkaniu Pana Jezusa z niewiernym Tomaszem,
- określa, co to znaczy wierzyć i co to są wątpliwości w wierze,
- wskazuje, gdzie należy szukać pomocy w wyjaśnianiu wątpliwości dotyczących wiary,
- charakteryzuje postać św. Jana Apostoła jako przyjaciela Jezusa,
- charakteryzuje postać św. Faustyny jako apostołki Miłosierdzia Bożego,

- charakteryzuje życie i działalność świętych: Bernadetty, Brata Alberta, Teresy od Dzieciątka Jezus oraz bł. Teresy z Kalkuty, wskazując sposoby ich naśladowania,
- określa, w czym się przejawia Boże miłosierdzie,
- wskazuje i interpretuje teksty biblijne mówiące o miłosierdziu Jezusa,
- angażuje się w szerzenie czci Bożego Miłosierdzia w swoim środowisku,
- określa sposoby niesienia pomocy ludziom ubogim, słabym, opuszczonym, niechcianym, bezdomnym,
- interpretuje słowa br. Alberta „powinno się być jak bochen chleba...”,
- wyjaśnia, na czym polega „mała droga” w osiągnięciu świętości.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście; wyraża swój stosunek do postaci.

Plastyka: Uczeń korzysta z przekazów medialnych oraz stosuje ich wytwory w swojej działalności twórczej.

Historia i społeczeństwo: Uczeń odróżnia historię rozumianą jako dzieje, przeszłość od historii rozumianej jako opis dziejów przeszłości; podaje przykłady różnych źródeł historycznych i wyjaśnia, dlaczego należy je chronić; wskazuje na mapie Kraków.

V. Ci, co wskazują drogę

Cele katechetyczne

Otwarcie się na działanie Ducha Świętego w modlitwie chrześcijańskiej codzienności.
Kroczenie drogą wskazaną przez świętych i duchowych przywódców.

- Poznanie prawdy o Osobie i działaniu Ducha Świętego.
- Poznanie apostołskości działalności św. Piotra i św. Pawła.
- Poznanie apostołskości posługi papieża Polaka.
- Poznanie życia i działalności misyjnej św. Wojciecha.
- Poznanie życia i okoliczności męczeńskiej śmierci św. Stanisława.
- Poznanie pasterskiej posługi kard. Stefana Wyszyńskiego.
- Zrozumienie prawdy, że każdy z nas potrzebuje nauczycieli i wychowawców.
- Kształtowanie postawy otwartości na Ducha Świętego.
- Umocnienie osobistej więzi z Chrystusem potrzebnej do wypełniania swych apostołskich zadań.
- Budowanie duchowej więzi z bł. Janem Pawłem II.
- Kształtowanie postawy wdzięczności Bogu za dar św. Wojciecha i czci dla patrona Polski.
- Kształtowanie postawy wdzięczności Bogu za dar życia i męczeństwa św. Stanisława.
- Zachęcenie do naśladowania świętego męczennika w spełnianiu przykazania miłości.
- Kształtowanie postawy odważnego wyznawania i obrony wiary.
- Kształtowanie postawy szacunku i wdzięczności wobec nauczycieli.

Treści

Duch Święty w życiu Kościoła i chrześcijanina.

Święci patronowie i duchowi przywódcy wzorem na drodze do Boga.

54. Duch Święty – przewodnik, pocieszyciel i obrońca
55. Pierwszy pośród Dwunastu – św. Piotr
56. Z ewangelią do pogan – św. Paweł
57. Bł. Jan Paweł II - pontyfikat
58. Św. Wojciech
59. Św. Stanisław BM

60. Troskliwa królowa – św. Jadwiga
61. Kard. Wyszyński
62. Nauczyciel – przewodnik w drodze

Wymagania

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie tytułu Paraklet,
- charakteryzuje działanie Ducha Świętego,
- charakteryzuje działalność apostołską św. Piotra i Pawła, wskazując sposoby ich naśladowania,
- omawia pontyfikat Jana Pawła II,
- uzasadnia, dlaczego św. Wojciech i Stanisław BM są głównymi patronami Polski,
- wymienia cechy charakteru św. Stanisława i św. Wojciecha, które warto naśladować,
- charakteryzuje życie i działalność św. Jadwigi królowej, wskazując sposoby jej naśladowania,
- wskazuje teksty liturgiczne odnoszące się do kultu świętych,
- omawia życie i posługę prymasa kard. Stefana Wyszyńskiego,
- charakteryzuje postawę Prymasa wobec wrogich działań rządu PRL,
- wymienia cechy dobrego ucznia i dobrego nauczyciela,
- na podstawie wybranych tekstów biblijnych charakteryzuje postawę Jezusa jako nauczyciela.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń poprawnie używa znaków interpunkcyjnych.

Muzyka: Uczeń świadomie odbiera muzykę – słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok, polskich pieśni patriotycznych oraz utworów ludowych.

Plastyka: Uczeń określa swoją przynależność kulturową poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w swoim środowisku lokalnym i regionalnym, a także uczestniczy w życiu kulturalnym tego środowiska.

Historia i społeczeństwo: Uczeń wymienia i tłumaczy znaczenie najważniejszych świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc ważnych dla pamięci narodowej; wskazuje na mapie i opisuje główne regiony Polski; Uczeń opowiada o uczestnictwie Polski we wspólnocie europejskiej; Uczeń wskazuje na mapie Gniezno i państwo Mieszka I; opisuje panowanie Mieszka I; opowiada historię zjazdu gnieźnieńskiego, uwzględniając postacie: św. Wojciecha, Bolesława Chrobrego i Ottona III; wskazuje na mapie Kraków i państwo Kazimierza Wielkiego, umiejscawiając je w czasie; opowiada o panowaniu Kazimierza Wielkiego, z uwzględnieniem powstania Akademii Krakowskiej; Uczeń wyjaśnia przyczyny unii polsko-litewskiej; charakteryzuje osobę Jadwigi i wymienia jej zasługi dla kultury polskiej; Uczeń opowiada o Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, używając pojęć: zależność od ZSRR, dyktatura partii komunistycznej, cenzura; opisuje powstanie i działania Solidarności; wyjaśnia, jakie najważniejsze zmiany zaszły w Polsce w 1989 r.

Klasa VI szkoły podstawowej

Tajemnice BOGAtego życia

I. Bóg powołujący do istnienia – porządkowanie chaosu

Cele katechetyczne

Poznanie podstawowych reguł interpretacji Biblii.

Głębsza refleksja nad ludzkim grzechem i Bożym planem zbawienia.

Kształtowanie pozytywnej postawy wobec daru płciowości.

- Poznanie podstawowych zasad czytania i rozumienia tekstów biblijnych.
- Głębsze poznanie biblijnej prawdy o stworzeniu w relacji z osiągnięciami nauk przyrodniczych.
- Poznanie prawdy, że Bóg stworzył człowieka jako mężczyznę i kobietę i uzdolnił ich do przekazywania życia.
- Pogłębione poznanie prawdy o grzechu pierworodnym jako źródle innych grzechów.
- Poznanie społecznych skutków grzechu pierworodnego.
- Budzenie pragnienia czytania Pisma Świętego i kształtowanie umiejętności posługiwania się nim.
- Kształtowanie krytycznej postawy wobec różnych teorii i hipotez.
- Kształtowanie postawy wdzięczności Bogu za dar bycia dziewczynką i chłopcem.
- Kształtowanie postawy akceptacji i pokory wobec Bożych praw.
- Kształtowanie hierarchii wartości opartej na Bożym prawie.

Treści

Biblia jako księga wiary, ukazująca prawdy, które dotyczą zbawienia człowieka.

Dojrzewanie psychofizyczne, duchowe, dar przekazywania życia.

1. Jak rozumieć Biblię – prawda pouczających opowieści i symboli
2. Kto stworzył dinozaury?
3. Moje drzewo rodowe, czyli kto pochodzi od małpy, a kto od Adama i Ewy?
4. Dlaczego trzeba było opuścić Eden?
5. Moje ciało jest świątynią
6. Ciernie i osty w pocie czoła – to sprawił grzech
7. Drogowskazy dla błądzących – Niewiasta i Jej Syn

Wymagania

Uczeń:

- uzasadnia potrzebę czytania Pisma Świętego i wyjaśniania jego tekstów,
- odnajduje i interpretuje teksty biblijne mówiące o stworzeniu świata i ludzi, o grzechu i obietnicy zbawienia,
- wyraża pozytywny stosunek do daru płciowości,
- charakteryzuje istotę grzechu pierworodnego i omawia jego skutki,
- wyjaśnia symbolikę protoewangelii.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; uczeń dostrzega swoistość artystyczną dzieła; Uczeń tworzy spójne teksty na tematy poruszane na zajęciach – związane z otaczającą rzeczywistością i poznanymi tekstami kultury.

Historia i społeczeństwo: Uczeń wyjaśnia, w czym wyraża się odmienność i неповtarzalność każdego człowieka; podaje przykłady różnorodnych potrzeb człowieka oraz sposoby ich

zaspokajania; Uczeń wyjaśnia znaczenie pracy w życiu człowieka i dostrzega jej społeczny podział; opisuje różne grupy społeczne, wskazując ich role w społeczeństwie; podaje przykłady ważnych problemów współczesnej Polski, korzystając z różnych źródeł informacji.

Przyroda: Uczeń wymienia czynniki pozytywnie i negatywnie wpływające na jego samopoczucie w szkole oraz w domu i proponuje sposoby eliminowania czynników negatywnych; wyjaśnia znaczenie odpoczynku, odżywiania się i aktywności ruchowej w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu; wymienia zasady prawidłowego uczenia się i stosuje je w życiu; uzasadnia potrzebę planowania zajęć w ciągu dnia i tygodnia; prawidłowo planuje i realizuje swój rozkład zajęć w ciągu dnia.

Wychowanie do życia w rodzinie: Zmiany fizyczne i psychiczne okresu dojrzewania; zróżnicowane, indywidualne tempo rozwoju; higiena okresu dojrzewania; prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa; postawy asertywne.

II. Bóg mówiący na różne sposoby

Cele katechetyczne

Poznanie i wyjaśnienie symboliki biblijnych wydarzeń i osób (wieża Babel, chleb i wino, manna, wąż miedziany, Melchizedek, Izaak).

Umocnienie osobistej więzi z Bogiem.

- Poznanie prawdy o ludzkim pragnieniu „sięgania nieba”.
- Poznanie perykopy o spotkaniu Abrahama z Melchizedekiem oraz biblijnej i liturgicznej symboliki chleba i wina.
- Poznanie ofiary, jaką miał złożyć Abraham jako figury ofiary krzyżowej Pana Jezusa.
- Poznanie rodzajów zniewoleń współczesnego człowieka oraz religijnego znaczenia wyjścia Izraelitów z niewoli egipskiej.
- Poznanie symboliki manny na pustyni w odniesieniu do życia współczesnego człowieka.
- Poznanie perykopy o wężu miedzianym.
- Poznanie treści wybranych psalmów oraz sposobów wykorzystania techniki w modlitwie i życiu religijnym.
- Umocnienie dążenia do życia w zgodzie z Bogiem i ludźmi.
- Kształtowanie postawy wdzięczności Bogu za odnoszone sukcesy oraz za dar Eucharystii.
- Kształtowanie postawy posłuszeństwa wobec Boga i ofiarności w wypełnianiu Jego woli.
- Kształtowanie postawy współdziałania z łaską Bożą w wychodzeniu z różnych niewoli (grzechu, nałogów, złych relacji z ludźmi).
- Kształtowanie postawy szacunku dla pokarmu oraz wrażliwości na ludzkie potrzeby materialne i duchowe.
- Kształtowanie postawy czci i szacunku wobec krzyża.
- Pogłębienie osobistej relacji z Bogiem z wykorzystaniem osiągnięć współczesnej techniki.

Treści

Bóg sprzeciwia się ludzkiej pysze.

Biblijne zapowiedzi Ofiary krzyżowej Chrystusa i Eucharystii.

Duchowa postawa w relacji z Bogiem podczas liturgii i w codziennym życiu.

8. Zyski i straty budowniczych – wieża Babel
9. Chleb i wino – ofiara Melchizedeka
10. Odzyskany skarb – Izaak na górze Moria
11. Krew baranka – ocalenie wybranych
12. Zebrać tylko tyle, ile trzeba – manna

13. Spojrzenie ratujące życie – wąż miedziany
14. Psalm w MP4 – dusza śpiewa nie tylko z radości

Wymagania

Uczeń:

- integruje wydarzenia biblijne z liturgią, rokiem liturgicznym i zwyczajami, aktualnymi wyzwaniami życiowymi,
- posługuje się symbolami, odczytuje je i interpretuje,
- wskazuje proste teksty liturgiczne odnoszące się do poszczególnych sakramentów,
- przejawia postawę szacunku i zaufania Bogu,
- wyraża słowami modlitwę dziękczynienia, uwielbienia, przepraszania i prośby,
- formułuje modlitwy tekstami biblijnymi i własnymi słowami,
- podaje przykłady ludzi modlitwy,
- wskazuje na wybranym przykładzie wpływ modlitwy na życie człowieka,
- wskazuje własne miejsce w rodzinie, szkole, Kościele i innych społecznościach,
- wskazuje, w jaki sposób może dawać świadectwo wiary w podstawowych sytuacjach życia codziennego.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń czytając głośno, wyraziście, przekazuje intencję tekstu, właściwie akcentuje wyrazy, wprowadza pauzę, stosuje odpowiednią intonację; recytuje teksty poetyckie oraz fragmenty prozy, podejmując próbę ich głosowej interpretacji.

Muzyka: Uczeń korzysta z multimedialnych źródeł muzyki i informacji o muzyce; opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; charakteryzuje wybrane utwory muzyczne.

Historia i społeczeństwo: Uczeń wyjaśnia, co oznacza powiedzenie: „Świat stał się mniejszy” i wskazuje przyczyny tego zjawiska; wymienia korzyści i niebezpieczeństwa korzystania z mediów elektronicznych; opowiada o przejawach nędzy na świecie; wyjaśnia na przykładach przyczyny i następstwa konfliktów zbrojnych na świecie.

Zajęcia komputerowe: Uczeń bezpiecznie posługuje się komputerem i jego oprogramowaniem; komunikuje się za pomocą komputera i technologii informacyjno-komunikacyjnych; wyszukuje i wykorzystuje informacje z różnych źródeł; wykorzystuje komputer oraz programy i gry edukacyjne do poszerzania wiedzy z różnych dziedzin; wykorzystuje komputer i technologie informacyjno-komunikacyjne do rozwijania swoich zainteresowań, stosuje komputer w życiu codziennym; opisuje zagrożenia i ograniczenia związane z korzystaniem z komputera i Internetu.

Wychowanie do życia w rodzinie: Mass media – zasady i kryteria wyboru czasopism, książek, filmów i programów telewizyjnych.

III. Słowa i czyny Jezusa

Cele katechetyczne

Poznanie celu spisania słów i czynów Jezusa.

Umocnienie wiary w zbawczą moc słów i czynów Jezusa.

Świadome i zaangażowane uczestnictwo w liturgii.

- Poznanie celu napisania Ewangelii przez czterech ewangelistów.
- Poznanie perykopy o Jezusie chodzącym po wodzie i jej przesłania.
- Poznanie prawdy, że Bóg szuka zagubionego przez grzech człowieka.
- Poznanie przesłania perykopy o ubogiej wdowie.
- Poznanie postaw liturgicznych oraz ich wymowy.
- Głębsze poznanie aktu pokuty, jego form i symboliki.
- Głębsze poznanie znaczenia sakramentu pokuty i roli konfesjonału.

- Poznanie chrześcijańskiej interpretacji cierpienia oraz istoty i obrzędów sakramentu namaszczenia chorych.
- Kształtowanie postawy odpowiedzialności za głoszenie Ewangelii.
- Kształtowanie poczucia bezpieczeństwa płynącego z wiary w bliską obecność Jezusa.
- Wzmocnienie wiary w Bożą miłość, w Jego dobroć i zatroskanie o nasz los.
- Kształtowanie postawy bezinteresowności w relacjach z Bogiem i ludźmi (ufnego powierzenia Bogu swego losu oraz bezinteresownej pomocy ludziom).
- Kształtowanie postawy autentyczności i szczerości w relacji z Bogiem.
- Kształtowanie postawy skruchy, jako koniecznej do godnego uczestniczenia w liturgii (Mszy św.).
- Uzasadnienie potrzeby ciągłego nawracania się i wyznawania grzechów w sakramencie pokuty i pojednania.
- Kształtowanie postawy cierpliwości i zaufania Bogu w chorobie oraz ofiarnej pomocy chorym, cierpiącym, niepełnosprawnym.

Treści

Ewangelia dobrą nowiną o zbawieniu, spisana przez czterech ewangelistów.

Słowa i czyny Jezusa objawieniem Bożej miłości i zbawczej mocy.

Liturgia Mszy św. i sakramenty uobecnieniem i celebracją zbawczych słów i czynów Jezusa.

15. Ewangelia – wiadomość, na którą wszyscy czekają
16. Chodzić po wodzie – próba wiary
17. Jedna na dziewięćdziesiąt dziewięć – Bóg w poszukiwaniu zagubionego człowieka
18. Skarbonka – co warto gromadzić a co rozdawać?
19. Mową ciała potwierdzać słowa – postawy liturgiczne
20. Akt pokuty – z czystym sercem przed Panem
21. Konfesjonał – kto słucha spowiedzi?
22. Cierpienie – kara, czy próba?

Wymagania

Uczeń:

- uzasadnia konieczność poznawania Ewangelii przez chrześcijanina,
- odnajduje i interpretuje poszczególne fragmenty Pisma Świętego,
- integruje wydarzenia biblijne z liturgią i aktualnymi wyzwaniem życiowymi,
- posługuje się symbolami, odczytuje je i interpretuje,
- wyjaśnia znaczenie gestów i postaw liturgicznych,
- wskazuje biblijne podstawy sakramentów pokuty i pojednania oraz namaszczenia chorych,
- wskazuje proste teksty liturgiczne odnoszące się do sakramentów pokuty i pojednania oraz namaszczenia chorych,
- wyjaśnia znaczenie sakramentów pokuty i pojednania oraz namaszczenia chorych w życiu chrześcijańskim,
- wskazuje konsekwencje wynikające z sakramentów pokuty i pojednania oraz namaszczenia chorych,
- wskazuje, jak pracować nad rozwojem sumienia chrześcijańskiego,
- uzasadnia wartość sakramentu pokuty i pojednania,
- włącza się w różne formy apostołstwa oraz pomocy misjom *ad gentes*,
- wskazuje, w jaki sposób może dawać świadectwo wiary w podstawowych sytuacjach życia codziennego.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikowania się (gest, wyraz twarzy, mimika, postawa ciała); świadomie posługuje się różnymi formami językowymi oraz (w wypowiedzi ustnej) mimiką, gestykulacją, postawą ciała.

Historia i społeczeństwo: Uczeń wyjaśnia, w czym przejawia się uprzejmość i tolerancja.

Zajęcia komputerowe: Wykorzystywanie komputera oraz programów i gier edukacyjnych do poszerzania wiedzy z różnych dziedzin.

IV. Tajemnice Królestwa Bożego – przypowieści Jezusa

Cele katechetyczne

Poznanie nauki Jezusa Chrystusa.

Wierność w słuchaniu i wypełnianiu zbawczego słowa Jezusa.

- Poznanie przypowieści jako gatunku literackiego.
- Poznanie przesłania przypowieści: o siewcy, o ziarnku gorczycy i zaczynie chlebowym, o domu na skale, o talentach, o nielitościwym dłużniku, o dziesięciu pannach, o robotnikach w winnicy oraz o kąkolu i sieci.
- Kształtowanie otwartości na słowo Boże oraz troski o jego wzrost i owoce w swoim życiu.
- Budowanie własnego życia na słowie Bożym.
- Zaangażowanie w rozwój swoich zdolności.
- Kształtowanie postawy przebaczenia drugiemu człowiekowi.
- Kształtowanie postawy gotowości na spotkanie z Chrystusem poprzez życie łaską uświęcającą.
- Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zbawienie oraz troski o nawrócenie bliskich.

Treści

Nauczanie Jezusa Chrystusa.

Życie chrześcijanina realizacją nauczania Jezusa.

23. Słowo zasiewem Królestwa – przypowieść o siewcy
24. Ziarnko gorczycy i zaczyn chlebowy – siła wzrostu i moc przemiany
25. Dom na skale – solidny fundament
26. Talenty – mądre gospodarowanie
27. Darowany dług – zdolność przebaczenia
28. Lampy oliwne – roztropne czekanie
29. Denar – hojna sprawiedliwość
30. Kąkol i sieć – dla kogo niebo?

Wymagania

Uczeń:

- charakteryzuje przypowieść jako gatunek literacki,
- odnajduje w Piśmie Świętym i interpretuje wybrane przypowieści,
- wskazuje różnicę między dobrem i złem w podstawowych sytuacjach moralnych,
- wskazuje, jak zastosować wskazania prawa Bożego w konkretnych sytuacjach życiowych,
- rozumie, co znaczy być odpowiedzialnym,
- wskazuje chrześcijańskie motywy wyborów w codziennym życiu,
- przejawia refleksyjną postawę wobec różnych sytuacji życiowych i zobowiązań moralnych,

- ocenia poglądy i postawy własne i innych ludzi,
- przejawia postawę szacunku i zaufania Bogu,
- rozwija poczucie przynależności do różnych wspólnot: Kościoła, narodu, rodziny, grupy szkolnej i koleżeńskiej,
- angażuje się we własny rozwój emocjonalny i społeczny,
- podejmuje wysiłek uczestnictwa w życiu Kościoła, rodziny, szkoły i społeczeństwa,
- reaguje na niewłaściwe zachowania w określonej grupie,
- rozwiązuje podstawowe sytuacje w duchu wiary chrześcijańskiej,
- wskazuje własne miejsce w rodzinie, szkole, Kościele i innych społecznościach,
- odpowiedzialnie podejmuje własne zadania w najbliższym otoczeniu.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń rozpoznaje formy gatunkowe; wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio; odróżnia fikcję artystyczną od rzeczywistości; rozpoznaje w tekście literackim: porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy i objaśnia ich rolę; uczeń odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym; tworzy wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: opowiadanie z dialogiem (twórcze i odtwórcze), pamiętnik i dziennik (pisane z perspektywy bohatera literackiego lub własnej), proste sprawozdanie, opis postaci, przedmiotu, prosta notatka.

Muzyka: Uczeń tworzy ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów (samodzielnie i pod kierunkiem nauczyciela); tworzy według ustalonych zasad improwizacje wokalne i instrumentalne.

V. Śmierć i chwala Jezusa

Cele katechetyczne

Głębsze poznanie wydarzeń paschalnych.

Głębsze poznanie i zrozumienie obrzędów Mszy św. oraz sakramentów chrztu i bierzmowania.

Zaangażowane uczestnictwo w liturgicznej celebracji Paschy Chrystusa.

- Poznanie wydarzeń związanych ze zdradą Jezusa przez Judasza.
- Poznanie istoty Mszy św. jako uobecnienia ofiary krzyżowej Jezusa.
- Poznanie sakralnego znaczenia naczyń liturgicznych.
- Poznanie symboliki grobu Pańskiego.
- Poznanie bogactwa symboliki związanej z liturgią Wigilii Paschalnej.
- Poznanie symboliki obrzędów chrztu św.
- Głębsze poznanie chrześcijańskiego znaczenia niedzieli.
- Poznanie działania Ducha Świętego i Jego biblijnych symboli.
- Kształtowanie postawy wierności w relacji z Bogiem (Chrystusem) oraz w relacjach rodzinnych i przyjacielskich.
- Kształtowanie postawy świadomego i zaangażowanego uczestniczenia w liturgii Mszy św.
- Kształtowanie postawy skupienia i medytacji w przeżywaniu najwznioślejszych chwil w liturgii Mszy św.
- Kształtowanie postawy adoracji wobec największych tajemnic wiary.
- Umocnienie wiary w zmartwychwstanie Chrystusa celebrowane w liturgii.
- Umocnienie świadomości bycia chrześcijaninem, aktualności przyjętego chrztu św.
- Kształtowanie refleksyjnej postawy wobec mijających dni oraz potrzeby religijnego wymiaru świętowania niedzieli.
- Kształtowanie postawy otwartości i współdziałania z Duchem Świętym.

Treści

Wydarzenia związane z męką, śmiercią i zmartwychwstaniem Jezusa oraz zesłaniem Ducha Świętego.

Wydarzenia paschalne celebrowane w liturgii Kościoła.

31. Noc zdrady – z Jezusem w Getsemani
32. Msza Święta – uobecnienie Ofiary krzyżowej
33. Kielich i patena – poświęcone naczynia
34. Grób Pański – myśleli, że to już koniec
35. Błogosławiona noc – zwycięstwo światła
36. Chrzcielnica – zanurzyć się w mękę, śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa
37. Jezu, ufam Tobie – w obliczu miłosierdzia
38. Niedziela – czas na refleksję
39. Wiatr i ogień – znaki mocy z wysoka

Wymagania

Uczeń:

- integruje wydarzenia biblijne z liturgią, rokiem liturgicznym i zwyczajami, aktualnymi wyzwaniem życiowymi,
- referuje wydarzenia i teksty biblijne odnoszące się do podstawowych prawd wiary Kościoła,
- opisuje działanie Ducha Świętego w Kościele i świecie,
- posługuje się symbolami, odczytuje je i interpretuje,
- wskazuje biblijne podstawy sakramentów chrztu, Eucharystii i bierzmowania,
- wskazuje proste teksty liturgiczne odnoszące się do sakramentów chrztu, Eucharystii i bierzmowania,
- wyjaśnia znaczenie sakramentów chrztu, Eucharystii i bierzmowania w życiu chrześcijańskim,
- wskazuje konsekwencje wynikające z sakramentów chrztu, Eucharystii oraz bierzmowania,
- przejawia postawę szacunku i zaufania Bogu,
- rozwija poczucie przynależności do różnych wspólnot: Kościoła, narodu, rodziny, grupy szkolnej i koleżeńskiej,
- angażuje się we własny rozwój emocjonalny i społeczny,
- rozwiązuje podstawowe sytuacje w duchu wiary chrześcijańskiej,
- wskazuje własne miejsce w rodzinie, szkole, Kościele i innych społecznościach,
- odpowiedzialnie podejmuje własne zadania w najbliższym otoczeniu.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń korzysta z informacji zawartych w encyklopedii, słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego (małym lub podręcznym), słowniku wyrazów bliskoznacznych.

Historia i społeczeństwo: Uczeń opisuje narodziny chrześcijaństwa i jego rozpowszechnianie w czasach starożytnych.

VI. Kościół wspólnotą aż po Niebieskie Jeruzalem

Cele katechetyczne

Poznanie istoty Kościoła jako wspólnoty zbawienia i jego hierarchicznej struktury władzy.

Poznanie istoty i obrzędów sakramentów święceń i małżeństwa.

Zgłębianie tajemnicy Trójcy Świętej i Bożej Opatrzności.

Głębsze poznanie rzeczy ostatecznych człowieka.
Świadome i zaangażowane uczestnictwo w liturgii Kościoła.

- Poznanie pochodzącej od Chrystusa hierarchicznej władzy w Kościele oraz związanej z nią symboliki.
- Poznanie istoty powołania kapłańskiego i zakonnego oraz znaczenia sakramentu święceń.
- Poznanie znaczenia wspólnoty rodzinnej oraz istoty i obrzędów sakramentu małżeństwa.
- Poznanie i uzasadnienie właściwych relacji w rodzinie.
- Poznanie zagrożeń związanych z zastępowaniem bezpośrednich spotkań przez szybkie kontakty (komunikaty) za pośrednictwem telefonu komórkowego i Internetu.
- Poznanie prawdy, że liturgia jest wspólnym działaniem dla chwały Bożej i dla dobra człowieka.
- Poznanie istoty i liturgii uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej.
- Poznanie form i znaczenia chrześcijańskich pozdrowień.
- Poznanie prawdy, że miłość do ojczyzny wiąże się z miłością do Chrystusa.
- Poznanie chrześcijańskiej nauki o rzeczach ostatecznych człowieka.
- Poznanie istoty królowania Chrystusa w niebie i na ziemi.
- Poznanie prawdy o wniebowzięciu Najświętszej Maryi Panny.
- Pogłębione poznanie prawdy o Trójcy Świętej i Bożej opatrności.
- Kształtowanie postawy posłuszeństwa kościelnej władzy (papieża, biskupów) i modlitewnego wspierania ich posługi.
- Kształtowanie postawy otwartości na głos powołania oraz modlitewnego wsparcia powołanych do służby Bożej.
- Kształtowanie postawy współodpowiedzialności za zgodne życie i współdziałanie w rodzinie.
- Kształtowanie postawy szacunku i posłuszeństwa wobec rodziców i opiekunów.
- Kształtowanie postawy otwartości na bezpośrednie relacje międzyosobowe oraz zaangażowania w budowanie przyjaźni.
- Kształtowanie postawy świadomego i czynnego udziału w liturgii.
- Kształtowanie postawy wdzięczności za bliską obecność Chrystusa oraz gotowości oddania Mu czci w liturgii i procesji Bożego Ciała.
- Zachęcenie do używania chrześcijańskich pozdrowień jako wyrazu własnej religijności i świadectwa o Chrystusie wobec innych.
- Kształtowanie postawy miłości do Ojczyzny i zaangażowania się dla jej dobra.
- Umocnienie wiary w życie wieczne oraz budowanie duchowej więzi ze świętymi w niebie i tymi, którzy w czyśćcu dopełniają pokuty.
- Kształtowanie postawy wdzięczności i uwielbienia dla Chrystusa Króla.
- Kształtowanie postawy ufego oczekiwania na spotkanie w niebie z tymi, których kochaliśmy.
- Umocnienie wiary w nieustanną opiekę wszechmogącego Boga.

Treści

Kościół wspólnotą żyjących i zbawionych.

Sakramenty w służbie wspólnoty.

Liturgia działaniem wspólnoty dla chwały Boga i dla zbawienia ludzi.

Trójca Święta i Opatrzność Boża.

40. Skała i klucze – fundament i władza otwierania nieba
41. Dla Królestwa Niebieskiego – ksiądz, siostra zakonna i zakonnik
42. Służyć wspólnocie – małżonkowie
43. Dlaczego rodzice wymagają od swoich dzieci?
44. Fast food – na co wydają zaoszczędzony czas?
45. Liturgia – dla Boga i dla człowieka
46. Boże Ciało – odwiedziny Boga

47. Życie oddane za Boga i Ojczyznę
48. Tak żyć, by nie okazać się zbyt lekkim – rzeczy ostateczne
49. Jezus – Król inny niż wszyscy
50. Niebo – spotkanie z tymi, których kochaliśmy
51. Oko Opatrzności – nieustanna opieka wszechmogącego Boga.

Wymagania

Uczeń:

- uzasadnia, że Kościół jest wspólnotą zbawienia o hierarchicznej strukturze władzy,
- wskazuje na związki Biblii, wiary i Kościoła z życiem narodu i kultury chrześcijańskiej,
- posługuje się symbolami, odczytuje je i interpretuje,
- wskazuje biblijne podstawy sakramentów święceń i małżeństwa,
- wskazuje proste teksty liturgiczne odnoszące się do sakramentów święceń i małżeństwa,
- wyjaśnia znaczenie sakramentów święceń i małżeństwa w życiu chrześcijańskim,
- wskazuje konsekwencje wynikające z sakramentów święceń i małżeństwa,
- wskazuje, jak może czynnie, świadomie włączyć się w liturgię roku Kościoła,
- wskazuje, jak zastosować wskazania prawa Bożego w konkretnych sytuacjach życiowych,
- wskazuje różnicę między dobrem i złem w podstawowych sytuacjach moralnych,
- dostrzega konsekwencje dobra i zła,
- rozwija poczucie przynależności do różnych wspólnot: Kościoła, narodu, rodziny, grupy szkolnej i koleżeńskiej,
- przejawia postawę szacunku i zaufania Bogu,
- wskazuje własne miejsce w rodzinie, szkole, Kościele i innych społecznościach,
- wskazuje, w jaki sposób może naśladować postaci świętych,
- odpowiedzialnie podejmuje własne zadania w najbliższym otoczeniu
- wskazuje, w jaki sposób może dawać świadectwo wiary w podstawowych sytuacjach życia codziennego.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Uczeń wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych; dostosowuje sposób wyrażania się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej oraz do zamierzonego celu; wybór pieśni patriotycznych.

Historia i społeczeństwo: Uczeń wyjaśnia, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego, używając pojęć: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, konstytucja; podaje przykłady praw i obowiązków obywateli.

Wychowanie do życia w rodzinie: Podstawowe funkcje rodziny z podkreśleniem miejsca dziecka w rodzinie; przekaz wartości i tradycji w rodzinie, wspólne świętowanie, spędzanie wolnego czasu; więź rodzinna, związki uczuciowe i inne relacje w rodzinie; konflikty i ich rozwiązywanie; macierzyństwo i ojcostwo; podstawowa wiedza dotycząca budowy i funkcjonowania układu rozrodczego człowieka; ciąża, rozwój płodu, poród, przyjęcie dziecka jako nowego członka rodziny; odpowiedzialność za własny rozwój; samowychowanie.

VII. Wolne tematy

Cele katechetyczne

Poznanie roku liturgicznego jako aktualizacji historii zbawienia.

Głębsze poznanie i pielęgnowanie chrześcijańskich tradycji.

Kształtowanie autentycznej pobożności maryjnej.

- Poznanie cyklu roku liturgicznego jako aktualizacji zbawczych wydarzeń (Bożego planu zbawienia człowieka).
- Poznanie wezwań Maryi do odmawiania różańca i łask związanych z tą modlitwą.
- Poznanie chrześcijańskiego uzasadnienia modlitwy przy grobach naszych zmarłych.
- Poznanie przesłania perykopy o Mędrcach ze Wschodu.
- Poznanie znaczenia błogosławienia pokarmów na stół wielkanocny.
- Poznanie wartości i sposobu odmawiania koronki do Miłosierdzia Bożego.
- Poznanie nabożeństw majowych jako jednej z form oddawania czci Maryi.
- Poznanie dziejów cudownego obrazu Matki Bożej Częstochowskiej, związanych z nim łask oraz jego symboliki.
- Zrozumienie i przyjęcie prawdy, że nasze mamy i nasi ojcowie są darem Boga Ojca dla nas.
- Poznanie prawdy, że dziecko jest osobą mającą swoją godność, swoje prawa i obowiązki we wspólnocie rodzinnej, narodowej i kościelnej.
- Kształtowanie postawy świadomego i aktywnego przeżywania poszczególnych okresów i świąt w liturgii Kościoła.
- Zachęcenie do częstej modlitwy różańcowej.
- Kształtowanie postawy troski o groby i modlitwy za zmarłych.
- Poznanie i uzasadnienie chrześcijańskich tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia.
- Kształtowanie postawy troski o zachowanie bożonarodzeniowych tradycji.
- Kształtowanie postawy pokory i otwartości w odczytywaniu Bożych wskazówek na własnej drodze życia oraz wytrwałości w podążaniu za nimi.
- Budzenie przekonania o potrzebie Bożego błogosławieństwa, zwłaszcza związanego ze świętami Zmartwychwstania Pańskiego.
- Zachęcenie do pełnego ufności odmawiania koronki do Miłosierdzia Bożego.
- Kształtowanie autentycznej pobożności maryjnej.
- Kształtowanie postawy wiary w pomoc Maryi tym, którzy się do Niej uciekają.
- Kształtowanie postawy wdzięczności Bogu za dar rodziców oraz szacunku i wdzięczności wobec nich.
- Rozwijanie dziecięcej radości oraz kształtowanie naturalnych relacji między dorosłymi a dziećmi.

Treści

Rok liturgiczny przeżywaniem wydarzeń historii zbawienia.

Chrześcijańskie tradycje w roku liturgicznym.

Modlitwa za wstawiennictwem Maryi.

Nabożeństwa jako szczególny sposób uwielbienia Boga i oddawania czci Maryi.

52. Wokół historii zbawienia – rok liturgiczny
53. Różaniec – zwykła modlitwa o niezwykłej mocy
54. Groby bliskich – by krucha pamięć nie zniszczyła wspomnień
55. Żłóbek, kolęda, opłatek – czy tylko tradycja?
56. Gwiazda betlejemaska – niezwykły przewodnik
57. Świąconka – na początek śniadania Wielkanocnego
58. Koronka do Miłosierdzia Bożego
59. Majówki – „i co czuje i co żyje niech z nami sławi Maryję”
60. Czarna Madonna – cudowny obraz
61. Jak okazać im miłość? – dzień matki i dzień ojca
62. Dzień dziecka – moje prawa i obowiązki

Wymagania

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcie roku liturgicznego,
- wymienia okresy w roku liturgicznym i najważniejsze święta kościelne,
- wskazuje teksty liturgiczne odnoszące się do poszczególnych okresów roku liturgicznego oraz do kultu świętych
- uzasadnia wartość wybranych modlitw i nabożeństw (róžaniec, koronka do Miłosierdzia Bożego, nabożeństwa majowe),
- uzasadnia potrzebę modlitwy za zmarłych i troskę o ich groby,
- wymienia chrześcijańskie tradycje związane z poszczególnymi okresami w roku liturgicznym,
- uzasadnia wartość chrześcijańskich tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia i Wielkanocy,
- wskazuje, w jaki sposób może naśladować postaci świętych,
- wskazuje wartość rodzinnego świętowania dnia matki, dnia ojca i dnia dziecka.

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: Wybór kolęd; słownictwo religijne oraz religijne aspekty kultury kraju.

Muzyka: Uczeń interpretuje (gra i śpiewa) utwory zgodnie ze wskazówkami wykonawczymi umieszczonymi w nutach oraz własnym odczuwaniem muzyki.

Historia i społeczeństwo: Uczeń wyjaśnia znaczenie rodziny w życiu oraz wskazuje przykłady praw i obowiązków przysługujących poszczególnym członkom rodziny; Uczeń sytuuje w czasie i omawia wydarzenia potopu szwedzkiego, z uwzględnieniem obrony Częstochowy i postaci Stefana Czarnieckiego; sytuuje w czasie i opisuje wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego.

WSKAZANIA DO REALIZACJI PROGRAMU

„Katecheta winien przede wszystkim pełnić rolę przewodnika, który inspiruje, wspiera, ukierunkowuje poszukiwanie i odkrywanie prawdy, jest świadkiem wiary”¹. Osiąga to przy uwzględnieniu podstawowych założeń dydaktyki, pedagogiki i podstawy programowej, dostosowując podane treści do poziomu i potrzeb katechizowanych przy zastosowaniu metod aktywizujących, biblijnych czy poszukujących. Powinien też uwzględnić korelacje tych treści z treściami poszczególnych przedmiotów, takich jak: język polski, historia i społeczeństwo, muzyka, plastyka, przyroda, zajęcia komputerowe i, wychowania do życia w rodzinie. On też, respektując program, określa, które z proponowanych treści należy poszerzyć lub ograniczyć, aby przyuczyć i wychować do określonych postaw czy zachowań. Razem z uczniami bowiem tworzy program interioryzacji wiary, jej wyznawania i przekazywania.

WSPÓLPRACA ŚRODOWISK WYCHOWAWCZYCH

SPOTKANIA Z RODZICAMI

Oddziaływanie katechetyczne w osiągnięciu zamierzonych celów domaga się ścisłej współpracy z rodzicami, trwającej przez wszystkie lata nauki. Spotkania te winny mieć charakter mistagogiczny, prowadzący do aktywnego i pełnego zaangażowania w Eucharystię. Ich tematyka powinna być wzbogacona o kwestie związane z wychowaniem dzieci.

Tematyka spotkań z rodzicami

Klasa IV

- W raju o modlitwie.
- W Egipcie o niewoli grzechu i spowiedzi.
- Na Górze Synaj o prawach i obowiązkach.
- W Betlejem o częstej Eucharystii.
- W Nazarecie o relacjach w rodzinie.
- W Świątyni Jerozolimskiej o rozważaniu Pisma Świętego.
- Na Golgocie o ofierze miłości.
- W moim domu o wspólnym dojrzewaniu.

Klasa V

- Z Adamem i Ewą o pracy nad sobą.
- Z Abrahamem i Sarą o nadziei.
- Z Deborą i Barakiem o roztropności.
- Z Dawidem i Batszebą o umiarkowaniu.
- Z Judytą o męstwie.
- Z Elżbietą i Zachariaszem o wierze.
- Z Maryją i Józefem o miłości.
- Z Ananiaszem i Safirą o sprawiedliwości.

Klasa VI

- Obowiązki rodziców wobec dziecka – znak krzyża.
- Nieustanna walka przeciwko zasadzkom szatana – włożenie rąk i modlitwa z egzorcyzmem.
- Duchowe odradzenie się – błogosławieństwo wody.
- Wyznawanie wiary w życiu codziennym – wyrzeczenie się zła i wyznanie wiary.
- Zanurzyć się w mękę, śmierć i Zmartwychwstanie Jezus Chrystusa – polanie wodą.
- Duch Święty jest obecny w moim życiu – namaszczenie krzyżem świętym.
- Dawać dobry przykład – włożenie białej szaty.
- Trwać w wierze Kościoła – przekazanie zapalanej świecy.

---

¹ Podstawa programowa Kościoła katolickiego w Polsce, Kraków 2010, s. 59.

SPOTKANIA LITURGICZNE Z DZIEĆMI I RODZICAMI

Wobec głębokiego kryzysu rodziny, czasem wręcz zaniku życia rodzinnego, wielu uczniów ma nie zaspokojoną potrzebę bezpośredniej relacji z najbliższymi. Ich problemem jest nieumiejętność prowadzenia rozmowy, zamknięcie się w sobie, podejrzliwość wobec wychowawców.

W jaki sposób katecheta poprzez różne formy pracy, a w tym w ramach duszpasterstwa katechetycznego w parafii, może przyczynić się do wzajemnego zbliżenia i większego zaufania w relacjach uczniów z rodzicami, duszpasterzami czy katechetą? W jakim stopniu przeżycia religijne mogą wspierać poczucie przynależności do wspólnoty w rodzinie, w parafii i w klasie?

Na te pytania staramy się choć w części odpowiedzieć, proponując spotkania liturgiczne z dziećmi i rodzicami.

Cele wiodące

1. Budowanie pozytywnych relacji, więzi między uczniami, ich rodzicami i duszpasterzami.
2. Wspólnotowe przeżycie religijne w gronie uczniów i rodziców.

Przewidywane osiągnięcia ucznia

1. Odwaga publicznego wystąpienia o charakterze religijnym wobec uczestników liturgii.
2. Wiąż we wspólnym dążeniu do dobra.
3. Twórcze zaangażowanie w przygotowanie i przeżycie liturgii.
4. Współodpowiedzialność w rozwiązywaniu codziennych problemów wspólnoty.
5. Postawa otwarcia i zaufania wobec rodziców, katechety i duszpasterzy.

Uwagi o realizacji

- Spotkania proponujemy raz w miesiącu. Może to być Msza św., celebrowanie słowa Bożego lub inna forma, wcześniej omówiona i przygotowana.
- W liturgię staramy się czynnie wprowadzić jak najwięcej uczniów i ich rodziców, proponując im wykonanie konkretnych czynności (posług).
- Przed pierwszym spotkaniem uczniowie przygotowują własnoręcznie ozdobione zaproszenia, które wręczają swoim rodzicom lub też innym zaproponowanym przez siebie gościom.

Tematyka spotkań z dziećmi i rodzicami

Klasa IV

- Co robić, żeby usłyszeć Pana Boga? – moja księga Pisma Świętego.
- Do jakich spotkań przygotowuję się najbardziej? – czekam na mojego Jezusa.
- Co pamiętam z dnia przyjęcia I Komunii Św.? – najważniejszy moment w moim życiu.
- Jak często przyjmuje się Komunię świętą? – moja częsta Komunia.
- Jakie osoby mają wstęp do mojego serca? – Jezus w moim sercu.
- Do kiedy potrzebni są rodzice? – zmiana moich relacji z rodzicami.
- Czego uczą mnie koledzy-koleżanki? – grupa rówieśnicza i ja.
- Kiedy wreszcie wyjadę? – zawsze z innymi ludźmi.

Klasa V

- Co jest ważniejsze od zachowywania przykazań? – wartości w moim życiu.
- Które z moich obowiązków są najważniejsze? – moje obowiązki chrześcijanina.
- Ile czasu trzeba codziennie pracować, żeby zarobić na niebo? – niezastąpiona pracowitość.
- Jaki powinien być dobry rachunek sumienia? – ukształtować wrażliwe sumienie.
- Dlaczego mam żałować za grzechy? – istota mojego żalu.
- Po co obiecywać skoro i tak nie wytrwam? – kolejny raz zaczynam od nowa.
- Ile grzechów trzeba wyznać, żeby otrzymać rozgrzeszenie? – wszystko i szczerze.
- Jak zwrócić popsutą rzecz? – naprawiam wyrządzone szkody.

Klasa VI

- Kim chciał(a)byś być? – uczyć się ról.
- Za jaką cenę warto zdobyć upatrzony cel? – mieć cel.
- Czym różni się czas pracy, od czasu odpoczynku? – wartość mojej pracy.
- Jaką miarą da się zmierzyć człowieka, a jaką nie? – bezcenna godność.
- Jak nie denerwować się na najbliższych? – nikt nie jest doskonały.

- W czym jesteśmy podobni do małych dzieci, które nic nie rozumieją przyjmując chrzest? – nie żałować łaski.
- Co jeszcze mam założyć na siebie? – strój godny.
- Jak powiedzieć o Bogu nic nie mówiąc? – prawdziwe świadectwo i Credo.

GRUPY MODLITEWNE I FORMACYJNE

Mimo istniejącego kryzysu wiary powstaje sporo grup, które skupiają dzieci i młodzież, a poprzez wypracowane formy działania pomagają w kształtowaniu wiary i postaw chrześcijańskich. Grupy te odegrały istotną rolę w naszej przeszłości, ale i dziś wobec zagrożeń mogą być cenną pomocą w budowaniu dobrych fundamentów życia i postępowania.

Wśród nich wymienić należy:

1. Ruch Światło-Życie	7. Dzieci Maryi
2. Katolicki Ruch Skautowy	8. Parafiady
3. Służba liturgiczna	9. Salsolo
4. Oazy rodzin	10. Oratorium
5. Krucjata eucharystyczna	11. Focolari itp.
6. Schola	

Cele wiodące

1. Ożywienie wiary u dzieci i młodzieży.
2. Pogłębiona formacja religijna.
3. Pogłębianie uczuć poprzez zajęcia w stałej grupie.
4. Doświadczenie wspólnoty.
5. Zgłębianie słowa Bożego.

Przewidywane osiągnięcia ucznia

1. Budowanie wspólnoty.
2. Zgłębianie prawd Bożych.
3. Stała formacja religijno-moralna.
4. Wzrost duchowości.
5. Uczestnictwo w życiu religijnym.
6. Odważne oddziaływanie na środowisko przez słowo i świadectwo życia.
7. Otwartość na drugiego człowieka.
8. Zaufanie Bogu.

Uwagi o realizacji

Ponieważ każda z grup organizuje się według własnych zasad, należałoby zgłębiać te zasady i wejść w kontakt z duszpasterzami czy osobami odpowiedzialnymi w diecezjach. Warto pamiętać, że grupy te mają już wypracowany program działania, co ułatwia pracę katechety i pomaga w organizacji życia grupy. Dużą pomocą są starsi uczestnicy, którzy po zdobyciu odpowiedniej formacji stają się animatorami dla młodszych od siebie. Programy przywiązują zwykle dużą wagę do formacji religijnej i moralnej, co nie jest bez znaczenia w dobie liberalizacji i laicyzacji. Pomagają też w zaktywizowaniu życia przy parafii, a dla dzieci i młodzieży stają się wspólnotami, na przynależeniu do których tak bardzo im zależy. Nie wymagają zbytnich nakładów finansowych.

Katecheta, podejmując się takiej pracy, musi się liczyć z jej kontynuacją.

POZALEKCYJNE FORMY ZAANGAŻOWANIA W SZKOLE (kreowanie wewnętrznego życia szkoły)

Jesteśmy świadkami kryzysu tożsamości szkoły, a nawet jej dysfunkcjonalności. Stąd też oddolny innowacyjny ruch nauczycieli poszukuje wciąż sposobów wzmocnienia jej podstawowych funkcji. Od ich sił twórczych: wiary, powołania, talentu pedagogicznego, dojrzałości i odpowiedzialności w znacznym stopniu będzie uzależnione budowanie nowej szkoły – szkoły przyjaźni i wymagań, preferującej wartości ewangeliczne. Katecheza może tu znacznie pomóc do wzmocnienia jej podstawy aksjologicznej, do kreowania jej tożsamości. Służą temu też pozalekcyjne formy katechetycznego działania, np. zaangażowanie w działalność kół zainteresowań (koła teatralne, chór szkolny, koło literackie itp.).

Ubogacanie wewnętrznego życia szkoły formami pozalekcyjnymi jest zadaniem trudnym – z czego zdają sobie sprawę autorzy – lecz, z uwagi na walor wychowawczy, jest to zadanie niezwykle ważne i pożądane.

Rozwijanie zainteresowań i szczególnych zdolności uczniów jest jednym z naczelných zadań szkoły. Rodzi się pytanie: Czy katecheci są w stanie włączyć się w realizację tego celu?

Stąd następujące pytania:

- W jaki sposób orientować zainteresowania uczniów na treści religijne?
- Jakie stworzyć okazje (sytuacje dydaktyczne), by rozwijać predyspozycje twórcze uczniów i uzdolnienia skierowane ku wartościom chrześcijańskim?

Odpowiedź na te pytania zawarta jest w różnorodnych formach kontaktu z literaturą, teatrem, sztukami plastycznymi, muzyką. Proponujemy więc następujące koła zainteresowań:

- literackie
- teatralne
- plastyczne
- schola (lub chór szkolny) itp.

Cele edukacyjne pozalekcyjnych form katechetycznego zaangażowania przedstawiają się następująco:

Cele wiodące

1. Budowanie wspólnoty szkolnej.
2. Kierowanie zainteresowań uczniów ku treściom religijnym.
3. Rozwijanie posiadanych uzdolnień.
4. Pobudzanie do twórczej aktywności.

Przewidywane osiągnięcia ucznia

1. Gotowość działań artystycznych, których treścią będą prawdy Boże.
2. Rozwój zainteresowań treściami religijnymi.
3. Rozwój uzdolnień artystycznych.
4. Twórcza aktywność.
5. Wrażliwość na piękno słowa, dźwięku, obrazu.

Uwagi o realizacji

Pierwszoplanową sprawą jest rozpoznanie zainteresowań i uzdolnień uczniów. Można to zrobić poprzez rozmowę z nauczycielami, uczniami, rodzicami.

– Należy się zastanowić, czy jesteśmy w stanie samodzielnie zorganizować i prowadzić zaproponowane koła zainteresowań, czy może raczej staniemy się współtwórcami programów kół prowadzonych przez nauczycieli. W tym drugim przypadku przedstawiamy nauczycielom propozycje wzbogacania treściami religijnymi opracowanych programów kół i prowadzimy wybrane zajęcia dydaktyczne.

– Warto zadbać o formy propagowania owoców twórczości uczniowskiej. Niech uczniowie uzdolnieni będą przez nas promowani, niech znajdą należne im miejsce w społeczności szkolnej. Dodajmy im odwagi do twórczych działań i podtrzymujmy ich wiarę w siebie.

Niech pod naszym kierunkiem zdobędą zdolność pobudzania innych do twórczych działań na chwałę Boga.

SPIS TREŚCI

Wstęp, specyfika i struktura programu.....	1
PROGRAM	
Klasa IV – „Miejsca pełne BOGActw ”	4
Klasa V – „Spotkania uBOGAcające”	15
Klasa VI – „Tajemnice BOGAtego życia”	24
WSKAZANIA DO REALIZACJI PROGRAMU	35
WSPÓŁPRACA ŚRODOWISK WYCHOWAWCZYCH.....	35